

CURIERUL JUDICIAR

REVISTĂ DE DOCTRINĂ-JURISPRUDENȚĂ-LEGISLAȚIUNE-ECONOMIE POLITICĂ-FINANȚE-SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
fost Ministru, Avocat
Președintele Uniunii avocaților din România

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov, Avocat; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Radu Dimiu**, Magistrat la Trib. Ilfov; **Vințilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Avocat; **D. Găleşescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stăneanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. I. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

- *Ilicitul civil și penal înaintea Justiției distributive* (urmare) de I. Gr. Periețeanu;
- *Dreptul expeditorului de a modifica contractul de transport feroviar*, de **Albert Wilner**, Recenzie de E. Cristoforeanu.

JURISPRUDENȚE:

- Inalta Curte de Casație și Justiție s. II: *Simion Curcioglu cu Nafalia Plavski* (Legea conversiunii. Despăgubiri civile acordate de instanța penală. Amnistiere. Caracter civil. Dacă datarea intră în excepția dela art. 69 alin. lit. C din legea conversiunii. Soluțiune negativă);
- Idem, idem: *Maria Angela Radocanachis cu Petre Balaciu* (Legea conversiunii. Creditor strein persoană fizică. Domiciliu în străinătate. Este cel din momentul contractării împrumutului Exceptare dela lege);
- Idem s. III: *Ilie Niculae cu Ministerul de Interne* (Electorale Alegeri comunale. Modul de repartizare al mandatelor consilierilor comunali) cu Nota d-lui Mihail Seliște;
- Curtea de Apel București s. V: *Camelia Col. H. Constantinescu și a. cu I. I. Ionescu* (Legea conversiunii. Succesiune Împărăleală. Sultă. Caracterul ei. Efectele față de moștenitori. Sutele constituie datorii cari nu cad sub aplicarea legii conversiunii. Licitație. Adjudecare a imobilului succesor al unui coerede. Nu este translativă de proprietate. Plata parțială a unei creanțe. Nu constituie o achiesare la beneficiile conversiunii);
- Casația Italiană s. I (Cambie Scont. Împărțirea sumei între girant și giratar. Acțiune de regres);
- Idem, idem (Societate. Lichidare. Inchidere. Incețarea personalității juridice);
- Idem, idem (Ipotecă cambială. Girul cambiei. Falimentul debitorului);
- Idem, idem (Cambie. Mai mulți emitenți. Raporturile juridice dintre ei. Probă);
- Idem s. II (Asigurare. Declarațiuni false sau eronate);
- Idem s. III (Prescripție civilă. Acțiune în nulitate. Prescurtare termenului);
- Idem, idem (Acțiune civilă derivând din delict penal. Leziune. Achitarea pentru inexistența delictului. Efecte);
- Curtea de Apel din Bari (Vânzare. Contract pe baza unui tip generic de mostră. Acțiune redibitorie);
- Curtea de Apel Bologna (Societate și Asociațiuni. Erezii comerțiantului. Continuarea comerțului. Societate neregulată);

Ilicitul civil și penal înaintea Justiției distributive*)

Studiu critic, doctrinal și jurisprudențial

(Regula: *nemo auditur propriam turpitudinem allegans*).

(Urmare)

19. — II. *Procesul dintre Miltiade Ghiculescu (parte civilă) și Nae Teodorescu, Tudor Niculae, Ilie Costache Tudor și Alexandru Georgescu (inculpați).*

În 1922, reclamantul Miltiade Ghiculescu, om cult, bogat și cu o frumoasă situație socială, călătorind de la Severin la Craiova, întâlnește în tren pe inculpatul Niculae Teodorescu zis al Nadei, care îi propune spre vânzare bijuterii și monede de aur. Ajuns la Craiova, reclamantul se lasă a fi condus în casa inculpatului Tudor Niculae, unde se afla și un oarecare Ilie Costache Tudor. Aici, cei trei inculpați propun reclamantului să-i fabrice monede de aur și argint, arătându-i doi bulgări. unul în aparență de aur și altul de argint, și, tăind o bucată din cel de aur, o amestecă cu un praf, o puse într'un vas și strecurând în el, cu abilitate, o monedă austriacă de aur veritabil, o prezintă reclamantului ca un produs al lor; iar acesta, sedus de un câștig ușor, acceptă propunerea inculpaților de a le da bani pentru cumpărarea prafului necesar fabricațiunii monedelor și numără, în trei rânduri, suma de 120.000 lei. În ultima seară, când trebuia să aibă loc fabricația monedelor, o lovitură puternică și o voce care striga: „deschideți, poliția!”, fac pe reclamant să fugă pe ferastră, părăsind orașul. Apoi, mai târziu, înțelegând că a fost înșelat, se plânge poliției, de care fugise în primul moment de panică, solicitându-i acum concursul pentru urmărirea preținșilor escroci. În cursul cercetărilor inculpații au recunoscut faptele, fără nicio ezitare, arătând însă că erau înțeleși cu Alexandru Georgescu, sub-șeful siguranței din Craiova, cel care bătuse în ușe, strigând că a sosit poliția.

20. — Această întâmplare, ce s'ar părea anecdotică, fiind supusă judecății Tribunalului Dolj, acest

*) V. *Curierul Judiciar* nr. 7 și 8 din 16 și 23 Februarie 1936.

tribunal a achitat pe toți inculpații pentru învinuirea de mai sus, în temeiul următoarelor considerente:

Având în vedere că reclamantul Miltiade Ghiculescu, plecând dela ideea unei rezezi îmbogățiri, a avansat inculpațiilor suma de 120.000 lei, cu scopul bine definit de a fabrica monede false, fapt care, dacă ar fi fost realizat, atrăgea după sine anumite sancțiuni ale codului penal.

Având în vedere că pentru faptul, așa cum a fost comis, numitul reclamant n'avea acțiune în justiție în contra inculpațiilor, căci era bazată pe o cauză ilicită. Că, în adevăr, după cum nu poți avea acțiune contra unei persoane căreia dându-i bani ca să ucidă pe o altă persoană, după ce mai întâi îți sugerase ideea și utilitatea crimei, tot astfel nu poți avea acțiune contra aceluia căruia dându-i bani pentru a falsifica monede, i-a încasat dar nu a falsificat nimic.

21. — Curtea de apel din Craiova s. II-a, prin decizia penală nr. 402 din 1925, în urma apelului făcut de Parchet, a reformat însă această judicioasă sentință „pe succintul și anemicul considerent”, expresiunea e a d-lui Vintilă Dongoroz și o găsim adecuată :

„că în speță nu reese nicio convenție ilicită, ci o exerocherie”.
deși în aceeași deciziune, se recunoaște că:

„... inculpații au propus reclamantului să-i facă monede; iar reclamantul sedus de un câștig ușor, a acceptat propunerea inculpațiilor...”

Raționament, de sigur, beteag, din care se desprinde nejuridica idee că „o propunere urmată de acceptare n'ar fi suficientă pentru încheierea unei convenții.

22. — Critica deciziunii penale nr. 402 din 1925 a Curții de apel din Craiova s. II. Această deciziune a Curții de apel din Craiova s. II-a a fost atacată cu recurs și criticată de pana maestră a d-lui Vintilă Dongoroz, în cuprinsul unor motive de casare, ce constituiesc o veritabilă monografie asupra materiei.

D-sa releva Înaltei Curți de Casație că problema de competență ce se punea în speță, era aceea de a se ști dacă a existat sau nu prejudiciu, în sensul juridic; iar nu numai o simplă pagubă reală, după cum eronat a socotit instanța de apel.

Și pentru a demonstra Supremei Curți că „o atare tălmăcire dată sensului și conținutului noțiunii de prejudiciu, ca entitate juridică, este absolut eronată și inacceptabilă, eminentul profesor și avocat a pus sub ochii înalților magistrați următoarele principii, exprimate cu o claritate didactică, profund penetrantă:

„Prejudiciul ca entitate de drept, susceptibil de a avea o eficiență juridică, implică mai mult decât simpla pagubă reală. Prejudiciul este o pagubă aptă de consecințe juridice, deci ocazionată de raporturi juridice protegute. Pentru ca o pagubă reală, să devină în drept, un prejudiciu, trebuie ca legea să recunoască legitimitatea ei și să acorde ocrotire celui ce a suferit-o.

„Cineva poate avea o pagubă reală, dar dacă legea o elimină din sfera protecției juridice, victima acelei pagube nu va putea invoca un prejudiciu, căci pentru lege și justiție acea pagubă este fără ființă”.

După o serie de exemple, argumentația d-lui Dongoroz continua astfel:

„În general, legea refuză să recunoască legitimitatea oricărei pagube, a cărei cauzalitate se plasează în sfera ilicitului, adică ori de câte ori victima care suferă paguba reală, printr'o acțiune ilicită, a creat una din condițiile indispensabile rezultatului dăunător. Acest principiu de ordine publică este perfect legitim. Legea și justiția nu pot acorda protejirea decât celor ce prin conduita lor respectă ordinea juridică. Cel ce se pune în afara acestei ordine, implicit a renunțat la ocrotirea ei și se expune la riscurile și sancțiunile unei atari aplicări. Fiecare cetățean trebuie să știe că, în clipa în care a pășit în sfera ilicitului, nu va mai putea apela la protecțiunea legii pentru toate consecințele dăunătoare ale evaziunii sale. Dar acest principiu de ordine publică, general și absolut pentru legea civilă, este superlativ pentru legea penală. Legea penală constituie un surplus de protecțiune juridică: acolo unde legea civilă și sancțiunile sale nu sunt îndestulătoare, intervine legea penală, ca o „ultima ratio”, pentru a asigura menținerea ordinii juridice. Așa dar, există un „prius” logic care ne indică, în primul rând, că legea trebuie să recurgă la sancțiunile civile, evitând pe cele penale, cât timp primele sunt suficiente. Or, ca un corolar al acestui principiu, urmează că, acolo unde se refuză însăși ocrotirea legii civile, nu mai poate fi vorba de ocrotire penală”.

Mai înainte de a părăsi acest domeniu pur teoretic, d-l Vintilă Dongoroz a ținut să îndrepte o eroare a Parchetului general al Curții de apel din Craiova, care asimilase chestiunea existenței prejudiciului cu chestiunea independenței acțiunii publice de acțiunea privată.

„Sunt infracțiuni cari au ca element esențial existența unui prejudiciu sau posibilitatea de prejudiciu”, observă cu bună dreptate d-l Dongoroz. „Lipsa acestui element este indiscutabil o cauză care paralizază acțiunea publică”.

„... După cum prezența acțiunii private și admisibilitatea ei nu înseamnă neapărat că prejudiciu există, tot astfel lipsa acțiunii private nu trebuie socotită că echivalează cu lipsa prejudiciului. Deci nu au a se întreba instanțele penale, pentru a soluționa acțiunea publică, dacă există sau nu acțiune privată. În schimb, trebuie să se întrebe și să examineze aceste instanțe dacă există sau nu prejudiciu în toate infracțiunile cari au ca element esențial prejudiciul, fiindcă fără acest element însăși acțiunea publică dispare”.

23. — Apoi trecând la examenul speței, arată că prestația reclamantului avea o cauză ilicită, căci acesta remunerase o activitate nocivă, aceea de a se fabrica monede și, chiar dacă în intenția sa ar fi fost ca să se fabrice monede de aur și argint veritabil deși era inadmisibil de presupus că un om cult, cu studii făcute în streinătate, a putut să creadă că niște nemernici de țigani au descoperit piatra filosofală); încă scopul în vederea căruia numărase cei 120.000 lei era ilicit, deoarece contra-prestațiunea pe care o cerea dela inculpați constituia un fapt sancționat penalicește (art. 112 c. p.).

După acest preambul, d-l Dongoroz punea întrebarea dacă este admisibil, în drept, să se acorde protecțiune unui individ care a primit să finanțeze o întreprindere delictuoasă?

Pentru a răspunde negativ la această întrebare,

d-sa a procedat la o amănunțită analiză a faptelor, în raport cu prevederile art. 334 c. p. Logica impecabilă, puternicele argumente, cu solidă bază științifică, utilizate în nota sa din *Curierul Judiciar* nr. 18 din 13 Mai 1923, apar și aici, sub o altă formă; dar nu ne putem abține de a reproduce în extenso remarcabilele observațiuni clinico-judiciare din procesul Miltiadé Ghiculescu, în prim rând pentru că repetiția e cea mai bună metodă de persuasiune; în al doilea rând, pentru că ne sunt absolut necesare în critica pe care o vom face deciziunii pronunțate de Inalta Curte de Casație în acel proces.

D-l Vintilă Dongoroz scria în motivele sale de casare:

„Legea civilă declară categoric că o atare persoană nu are o acțiune în justiție, fiindcă justiția nu poate protegi pe cei ce sunt victima propriei lor turpitudini. Neexistând ocrotire juridică și neavând acțiune în justiție, reclamantul deși a suferit o pagubă reală, nu poate însă invoca un prejudiciu fiindcă acolo unde nu este acțiune implicit legea nu voeste să recunoască paguba. Nefiind prejudiciu, nu poate fi nici excrocherie și ca atare legea penală nu are a fi aplicată.

„A admite contrariul ar însemna să ajungem la situații, pe cât de absurde, pe atât de morale. În adevăr, dacă inculpații își țineau angajamentul și fabricau monede, chiar din cele dorite de reclamant, atunci acesta ar fi intrat, braț la braț cu inculpații, în pușcărie, ca complice și încă indispensabil, la infracțiunea pedepsită de art. 112 c. p. cu maximul închisorii corceționale, fără posibilitate de circumstanțe ușurătoare. Dar fiindcă reaua credință a inculpaților a crăpat societatea și pe oamenii cinstiți de o fără de lege, candidatul la complicitate indispensabilă poate poza în victimă, cu haina și morala unui biet om amăgit în buna lui credință?

„Cu alte cuvinte, amatorii de câștiguri ilicite pot intra la pușcărie sau pot poza în victime, după cum au dat peste niște sclerații, cari să fi dus până la sfârșit întreprinderea nelegiuită sau peste niște simpli borfași, ce nu au știut să se ție de cuvânt? Este oare posibil, în morala legii, ca aceeași turpitudine a unei persoane să fie diferit evaluată după atitudinea unei a treia persoane? De sigur că nu se va spune, poate, așa după cum motivează Curtea de apel, că reclamantul s'a lăsat sedus, cu multă naivitate, de câștigul ușor pe care, cu multă abilitate, inculpații îl lăsau să se întrevadă. Că naivitatea nefiind apanajul oamenilor simpli, reclamantul, deși om cult, bogat și cu frumoasă situație, a putut fi victima iscusinței inculpaților. Admitem că naivitatea nu este rezervată numai oamenilor simpli, dar dela naivitate până la imoralitatea unei atitudini este o imensă distanță. Cineva poate fi naiv, ori cât de cult ar fi, dar va ști totuși să distingă turpitudinea de onestitate, și dacă va accepta pe cea dintâi, pierde dreptul și la compătimire și la ocrotire. Astfel, aceeași naivitate, împreună cu pofta de câștiguri ușoare, atât de îngăduitor privită de Curtea de apel, ar putea determina pe aceste persoane să ofere bani pentru a înlesni comiterea unui omor sau unei tâlhării, ce li s'ar propune cu aceeași abilitate persuasivă.

„Oare, în toate aceste cazuri, vom permite naivului dornic de câștiguri ușoare, amăgit în speranțele ce-și făcea și păgubit prin reaua credință a celor ce le propusese isprava, să vină în fața justiției și să cea-

ră ca X, Y și Z să fie pedepsiți ca excroci, fiindcă s'au angajat să omoare, să tâlhărească sau să fabrice monede și nu s'au ținut de cuvânt?

„Societatea, în atari împrejurări nu poate proceda mai înțelept decât lăsând pe navii, dornici de câștiguri ușoare pe cale ilicită, să se lovească de reaua credință a celor cu cari tratează; iar pe aceștia din urmă să-i împiedice de a trece la realizarea nelegiurilor ce au propus prin impunitatea târgului imoral din care au tras profit.

„Doctrina, ca și Jurisprudența, astăzi, în mod dominant, e de părere că nu există excrocherie în caz de convențiuni ilicite, fiindcă nu există, în drept, prejudiciu...” „...In atari convențiuni ilicite, nu numai că nu există prejudiciu, dar nu e posibilă nici amăgirea, în sensul și conceptul pe care-l dă dreptul penal.

„Pentru a exista amăgire trebuie să ne găsim în situațiunea în care victima excrocheriei a avut credința și știința că contractează în mod valabil; iar cealaltă parte (excrocul) nu a înțeles niciun moment să contracteze serios, dar a lăsat prin manoperile sale a se crede contrariul.

„Or, cel ce încheie convențiune ilicită cum poate pretinde că a voit și a crezut că contractează valabil? O atare persoană, înainte de a fi victima altuia, este victima propriei sale turpitudini, fiindcă a oferit o prestațiune în schimbul unei contraprestațiuni ilicite, ceea ce înseamnă a renunța la ocrotirea legii și odată cu această renunțare a înfrunța riscuri contra cărora nu te poți plânge.

„Există deci posibilitatea unei amăgiri, dar nu o amăgire a bunei credințe, pe care o ocrotește legea, ci a turpitudinii care rămâne în afara legii.

„Lipsind deci prejudiciul și amăgirea, elemente indispensabile delictului de excrocherie, numai cu violarea art. 334 c. p. și cu exces de putere Curtea a condamnat pe recurenți și ca atare cerem casarea fără trimitere”.

24. — Critica deciziunii penale nr. 436 din 1 Febr. 1927 a Inaltei Curți de Casație s. II-a. — Ce a răspuns Inalta Curte de Casație s. II-a la aceste argumente, cari puneau în discuție morala legii și a justiției, posibilitatea sau imposibilitatea existenței unei amăgiri sau unui prejudiciu, în sensul și conceptul pe care-l dă dreptul penal, atunci când este vorba de convențiuni ilicite.

Cum a ajuns, după divergență, la concluzia că instanța de apel a făcut în speța supusă judecării o bună aplicație a art. 334 c. p., schimbând astfel jurisprudența dela 1923?

Suprema instanță, prin deciziunea cu nr. 436 din 1 Februarie 1927 (nepublicată) a procedat simplist și tangențial, ca și cum problema pe care era chemată s'o deslege era simplă și îngăduia celui mai înalt for judecătoresc să se strecoare printre niște dificultăți de netrecut, în loc să le înlăture. Inalta Curte a socotit că, printr'un atare procedeu, pe care-l califică în mod obișnuit omisiune esențială, poate să justifice schimbarea jurisprudenței sale anterioare, și că un index, astfel statornicit, ar fi de natură să slujească de îndreptar instanțelor de fond.

În adevăr, Inalta Curte după ce s'a trudit să descompue elementele constitutive ale infracțiunii prevăzută și pedepsită de art. 334 c. p., enunțând între altele, ca prim element, întrebuintarea de manopere frauduloase, s'a mărginit să raționeze astfel:

Atunci când agentul face, prin manopere dolosive și cu intenție frauduloasă să i se remită o sumă de bani sau valori de către altul, *spre a i se executa un act ilicit sau imoral*, convenit între dânsii, chestiunea dacă acest fapt constituie sau nu infracțiunea prevăzută de art. 334 c. p. depinde de aceea de a se ști dacă, *dat fiind caracterul imoral al convențiunii*, cel ce a remis banii sau valorile are legalmente dreptul de a le repeti, căci, în caz afirmativ, există infracțiunea de mai sus, victima suferind o daună, un prejudiciu în sensul legii, ocrotită fiind de o acțiune în justiție.

Pornind dela această premiză, unică, înalții judecătorești, referindu-se exclusiv la principiile dreptului civil, au stabilit că, în conformitate cu aceste principii, atunci când cauza unei obligațiuni este ilicită sau imorală, pentru ambele părți contractante, adică când există turpitudine comună, acțiunea în repetiție a sumelor remise în executarea unei asemenea convenții este admisă.

Și motivele:

a) După art. 966 și 978 c. civ. obligația fără cauză sau întemeiată pe o cauză falsă sau nelicită, adică prohibită de lege, contrarie bunelor moravuri sau ordinii publice, nu poate avea niciun efect; or, ea ar produce un efect și chiar important, dacă ceea ce s'a primit în executarea unei asemenea obligațiuni s'ar putea reține definitiv, nefiind permisă repetiția.

b) Ceea ce se plătește în virtutea unei obligațiuni nule este plătit în debit. Art. 992, 993 și 1092 c. civ., cari stabilesc și dezvoltă principiul că ceea ce s'a plătit fără a fi datorat este supus repetițiunii, sunt concepute în termeni absoluți și nu fac nicio excepție. A refuza acțiunea în repetiție atunci când sumele sau valorile au fost remise în baza unei convențiuni ilicite, deși nulă, ar fi a introduce în text o distincție, și prin urmare a modifica legea, iar nu a o interpreta. Maximele de drept roman, trase dintr'un text al jurisconsultului Paul: „*in pari causa turpitudinis cessat repetitio*” și „*nemo auditur propriam turpitudinem allegans*”, deși admise în general în vechiul drept francez, nu au fost consacrate, nici de codul Napoleon, nici în codul civil român și sunt în contradicție cu spiritul legii și contrarii interesului public, al societății, care cere ca nimeni să nu profite de convențiuni ilicite sau imorale și ca ele să nu dea naștere nici unui drept.

25. — Nu intenționăm să combatem această subredă argumentare, pentru că, deși e vorba de acțiune în repetiție, nu voim să cădem noi înșine în repetiția de a reveni asupra celor spuse în primul capitol al acestui studiu (v. *supra* nr. 8 și 10). Totuși nu ne putem reține de a exprima o îndoită părere de rău: prima că Înalta Curte a confundat lipsa de cauză, ce servește de temei juridic acțiunii în plata lucrului nedatorit, cu existența unei cauze: cauza ilicită din convenția care stă la baza unei acțiuni în repetiție, pornită de un individ care a fost înșelat sau de a cărui încredere s'a abuzat, cu prilejul încheerii unei învoeli contrare legii, ordinii publice sau bunelor moravuri; secunda părere de rău, că niște maxime, — pe care înțelepciunea etice le-a oferit insuficienței și neprevăderii legale spre a-i suplini lacunele, — au putut fi socotite potrivnice interesului public sau social, care ar cere, ca nimeni să nu profite de conven-

țiile ilicite sau imorale și ca ele să nu dea naștere vreunui drept.

Logica își are refracțiile ei. Noi credeam și credem însă că, din sferele înalte în cari judecă suprema instanță, lucrurile pot fi mai bine observate și apreciate, datorită atmosferei limpezi și perspectivelor largi.

Preocuparea de căpetenie a unei Societăți, solid constituită, este ca justiția să vegheze la respectarea ordinii juridice și legale, din care sunt excluse drepturile neocrotite. Punând de altfel în cumpănă interesul social, minor și contestabil, ca învoelile ilicite și imorale să nu fie generatoare de drepturi, alături de interesul colectiv, major și indiscutabil, ca justiția să nu-și diminueze prestigiul dând satisfacție unor drepturi născute pe căile pierzării, vom constata că acest din urmă interes atârână mai greu în sensibila balanță a Themisei; căci, după cum relevă d-l Dongoroz, societatea nu poate proceda mai înțelept decât împiedicând realizarea unor nelegiuiri prin impunerea târgului imoral din care indivizi fără conștiință au putut trage profit.

O societate, adăugăm noi, e mai turburată și mai amenințată când justiția se coboară, pentru a distribui drepturi solicitate de abjecțiune, și a încuraja astfel, indirect, activitățile nocive, decât atunci când rămâne neclintită pe estrada ei, nepăsătoare în fața unor atari solicitări, înștiințând, prin această atitudine indiferentă, pe toți aceia cari sunt dispuși să transgreseze legile prin învoeli culpabile, că accesul pretoriilor le va fi interzis, în cazul când ar suferi vreo vătămare în asemenea împrejurări.

Părerea noastră de rău este așa dar, pe deplin justificată, cu atât mai justificată cu cât modul de a vedea al Înaltei Curți de Casație, în 1927, era în vădită contradicție cu spiritul epocii sau al vremii, cu noile concepții ale dreptului pozitiv, în general, a cărui tendință a fost și este de a transforma adagiile, înlăturate de suprema instanță, în texte categorice de lege.

Și acest spirit al epocii se desprindea încă din complexul deciziunilor Casației franceze, ce slujesc în mod obișnuit Casației noastre de călăuză:

„Este izbită de o nulitate de ordine publică, convenția prin care un industriaș, care a solicitat comanda dela un guvern strein, promise unui intermediar un comision proporțional cu prețul comenzilor obținute, când este constatat că acest comision trebuia să servească, în totul sau în parte, pentru a corupe funcționari spre a-i determina să favorizeze pe industriaș în contractele pe cari avea să le încheie cu guvernul lor (c. civ. 1131).

Ca urmare, dacă mijlocitorul a avansat el însuși, în totul sau în parte, aceste sume, nu poate avea nicio acțiune în contra industriașului spre a obține restituirea.

Și tot aceeași soartă trebuie să o aibă comisionul sau onorariile cari au fost personal făgăduite pentru remunerarea unor atari servicii” (20).

Ce ar fi spus Casația franceză despre soarta banilor destinați investirii într-o fabrică de monede, false sau veritabile?

Abstracție făcând însă de aceste observațiuni critice, o altă greșală și mai importantă poate fi impu-

tată înaltului nostru for judecătoresc, în cazul de care ne ocupăm.

Suprema Curte a încercat să soluționeze o problemă de drept penal, *plasându-se exclusiv în domeniul dreptului civil*, în loc să evolueze spre orizonturile largi pe cari i le deschisese d-l Vintilă Dongoroz prin motivele sale de casare.

Și numai datorită acestei limitări se poate explica *grava și esențiala omisiune* pe care Inalta Curte a săvârșit-o.

Stăruind numai asupra *prejudiciului*, care alcătuia unul din elementele delictului prevăzut și pedepsit de art. 334 c. p., instanța supremă avea îndatorirea să verifice dacă speța supusă judecării întrunea și *celalt element esențial* pentru constituirea infracțiunii: „*întruvințarea de manopere frauduloase*”. Acest element s'a mărginit doar să-l enunțe, fără să intre în examenul lui. De ce? Pentru că, dacă în ceea ce privește existența prejudiciului, simplele speculațiuni în domeniul dreptului civil puteau să slujească de motivare, celalt element material al infracțiunii: *manoperele frauduloase*, era imposibil de stabilit.

Prin ce dialectică ar fi izbutit Inalta Curte să combată argumentul irefragabil din motivul de casare, că recurenții prin manoperele lor amăgiseră, nu *buna credință* a pretinsei victime, *ci turpitudinea ei*, care rămânea în afara legii? Cum ar fi putut Inalta Curte să afirme prin considerentele sale că legea penală, în conceptul ei, *presupus moral*, a înțeles să reprime chiar amăgirea a căror victimă poate să devie un făcător de rele, în riscantele lui preumblări pe acel primejdios *iter criminis*?

Nefiind în măsură să sfărâme granitul juridic pe care i-l pusese în față maestrul Dongoroz, înalții judecători, prudenți, l'au ocolit. Din nenorocire însă, o asemenea prudență, în limbaj judecătoresc se cheamă *omisiune esențială*, și când ea se datorește instanței supreme, chemată să repare omisiunile esențiale comise de judecătorii fondului, devine o fundamentală și inadmisibilă greșeală.

Iată de ce afirmăm cu toată tăria că decizia cu nr. 436 din 1 Februarie 1927 a Inaltei Curți de Casație s. II-a este lipsită de valoare științifică. Această decizie, deși a fost pronunțată în complect de divergență, lasă intactă soluția anterioară dela 1923, dată în complect obișnuit și, în tot cazul, n'are autoritatea necesară unui index jurisprudențial.

Singura orientare pentru instanțele de fond și chiar pentru Inalta Curte de Casație rămâne doctrina și decizia penală nr. 824 din 23 Martie 1923 a acelei Inalte Curți.

(va urma)

I. GR. PERIETEANU

R E C E N Z I I

DREPTUL EXPEDITORULUI DE A MODIFICA CONTRACTUL DE TRANSPORT FERROVIAR, de Albert Wilner, 1936.

Contractul de transport a prilejuit în doctrină și jurisprudență numeroase și variate probleme de drept în jurul cărora s'au născut tot felul de teorii și controverse.

Credem că nu exagerăm când afirmăm că dreptul de dis-

poziție al expeditorului reprezintă cel mai interesant aspect juridic al contractului de transport deoarece exercițiul acestui drept creează o înfinitate de probleme în legătură cu conținutul lui, cu limitările pe care regulamentul de transport le impune și cu durata exercițiului lui.

De aceea felicităm pe autor că în lucrarea sa s'a fixat asupra acestei delicate părți din materia contractului de transport feroviar, pe care o tratează cu o competență care trădează experiența sa în materie și cu o documentare doctrinală și jurisprudențială completă.

De asemenea recunoaștem autorului meritul unei opere de reală sinteză juridică deoarece într'un cadru restrâns tratează în mod sintetic complicata materie a dreptului de dispoziție, fără a neglija nimic din ceea ce ar putea interesa pe un jurist.

Lucrarea sa este scrisă cu claritate și metodă ceea ce mărește și mai mult valoarea ei constituind un titlu suficient de recomandare pentru cercetătorii problemelor de drept.

E. CRISTOFORIANU

Avocat

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S II-a

Audiența dela 13 Noembrie 1935

Președenția d-lui CONST. G. RĂTESCU, prezident

Simion Curcioglu cu Natalia Plavschi

Deciziunea civilă nr. 1263 Dosar nr. 2873/1935

Legea conversiunii. Despăgubiri civile acordate de instanța penală. Amnistiere. Caracter civil. Dacă datoria intră în excepția dela art. 69 alin. c din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934. Soluție negativă.

1. — *Daunele acordate părții civile de instanța penală după amnistierea delictului, ne mai găsindu-și izvorul într'un fapt penal au caracterul unor daune civile și debitorii unor atare daune întrunesc condițiunile de a se bucura de dispozițiile de favoare ale legii conversiunii neputându-se susține că instanța penală condamnând pe parte la plata lor, ar fi dat o hotărâre care în același timp ar constata cu putere de lucru judecat existența unui fapt penal.*

2. — *Legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934 exceptează dela beneficiul cap. I și II ale legii o serie întreagă de datorii, printre cari în enumerarea ce face prin art. 69, prevede în alin. c și datoriile izvorâte din fapte penale, pentru cari a intervenit o hotărâre definitivă de condamnare.*

Prin acest articol legiuitorul a înțeles să excepteze numai acele datorii cari își au izvorul în fapte penale, pentru cari s'ar fi obținut însă o hotărâre definitivă de condamnare. Deci, beneficiază de conversiune acele datorii rezultate dintr'un fapt penal pentru care n'a intervenit o atare hotărâre definitivă de condamnare din cauza amnistiei, ca în speță, aplicarea amnistiei având de efect a considera atât infracțiunea, cât chiar și condamnarea, ca neexistente.

Amnistia operând în rem, face să dispară ilicitul penal — și cu el toate consecințele directe și indirecte, din chiar momentul nașterii lui, considerându-se ca și când nu ar fi avut ființă.

S'a ascultat d-l av. E. Herovanu în dezvoltarea motivelor de casare, pentru recurent d-nii av. H. Asnavorian și D. Botez, pentru intimată.

Curtea.

Asupra recursului introdus de Simon Curcioglu împotriva deciziei cu nr. 15 din 1935 a Curții de Apel din Iași s. I-a :

Văzând motivul I de casare, astfel formulat :

I. — Exces de putere, violarea art. 69 alin. c al legii pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934 și art. 3 pr. pen.

Instanța de fond a comis un exces de putere și a violat sensul și dispozițiunile textelor sus citate pentru următoarele considerente de drept pe care instanța de fond nu le-a luat în considerare.

Instanța de fond nu ne poate opune beneficiul legii de lichidare deoarece creanța noastră contra d-nei Natalia Plavschî intră în excepțiunea prevăzută de art. 69 alin. c din lege prin faptul că acest drept de creanță se stabilește printr-o hotărîre judecătorească pronunțată de o instanță penală, hotărîre rămasă definitivă, prin respingerea recursului, înainte de 7 Aprilie 1934.

Această constatare ar fi fost deci suficientă, pentru ca instanțele de fond să respingă cererea debitoarei, dacă ea însă nu ar fi făcut următoarele două apărări :

A. — Prima că art. 69 alin. c pe care Curtea de apel și-o însușește în totul — nu cuprinde între datoriile exceptate și pe cele izvorîte din fapte penale amnistiate.

B. — Și în al doilea loc că amnistiarea unei infracțiuni penale, implicând în sine uitarea faptului delictuos șterge retroactiv chiar incriminarea actului, deci caracterul său de delict penal.

Întîia obiecțiune este dar că legea nu a cuprins printre excepții și datoriile derivând din fapte penale amnistiate și aceasta ar rezulta din redacțiunea textului care este: „datoriile...” izvorîte din fapte penale, pentru care a intervenit o hotărîre definitivă de condamnare. Așa dar ar trebui să existe neapărat o hotărîre care să cuprindă condamnarea la pedeapsă și nu o hotărîre care să constate numai existența în drept și în fapt a unui delict penal.

Curtea de Apel motivează pe considerațiunea că legile anterioare prevedeau expres cazul infracțiunilor amnistiate (art. 12 alin. g din legea din 1933) iar lipsa acestei prevederi din legea din 1934 ar însemna o omisiune voită și cu scop.

a) Interpretarea istorică a textelor de excepțiune nu este logică, întru cât nu este vorba de modificarea aceleiași legi sau de opera aceluiasi legiuitor pentru a se aplica modul de interpretare și evoluție în timp al unui text de lege și a deduce în mod implicit voința legiuitorului din modificările la care textul a fost supus. Legile din 1932, 1933 și 1934 sunt opere cu totul distincte, bazate pe alte principii (conversiune, morator și consmțământ) ce diferă în mod radical unele de altele, cu alte categorii de beneficiari, alte avantagii și alte condițiuni.

b) Chiar comparând textul art. 12 alin. g al legii din 1933 cu textul art. 69 alin. c al legii de lichidare, argumentul nu promovează, întru cât primul text referindu-se „la infracțiuni la legea penală” putea da loc la discuțiuni sau interpretări în ipoteza când faptul penal fiind amnistiat, s'ar fi putut zice cu drept cuvânt că nu mai există „infracțiune” și deci ultima parte a textului era necesară. Textul art. 69 alin. c fără a cuprinde nicio dispozițiune specială cu privire la datoriile derivând din delict amnistiate se raportează în mod obiectiv — sistem pe care legiuitorul din 1934 își întemeiază toate dispozițiunile legii — la izvorul generator al datoriei și exclud dela aplicațiunea legii „datoriile... izvorînd din fapte penale”, prin consecință, ceea ce a interesat pe legiuitorul din 1934, pentru motive de înaltă moralitate socială care se verifică și în ipoteza când faptul penal este amnistiat, nu a fost situația penală de care un debitor poate beneficia la un moment dat prin voința autorității care nu mai voeste a pedepsi o anumită categorie de fapte, ci izvorul generator al datoriei și deci o mențiune specială cu privire la infracțiunile amnistiate nu mai era necesară, căci dacă ar fi fost necesară legiuitorul ar fi precizat-o exceptând în mod expres datoriile provenite din delict amnistiate dela excepția art. 69 alin. c, lucru pe care nu l-a făcut.

c) Interpretarea gramaticală a textului art. 69 alin. c interpretare asupra căreia se oprește Curtea de Apel — nu lasă nicio îndoială că datoriile izvorîte din fapte penale sunt exceptate dela beneficiul legii de conversiune. Cuvintele textului „pentru care a intervenit o hotărîre de condamnare” nu se referă la altceva decât la subiectul frazei și anume: „datoriile”. În consecință nu se cere o hotărîre definitivă de condamnare pentru faptele penale ci pentru datorii.

Datoriile izvorîte din fapte penale trebuie să fie stabilite în mod categoric printr-o hotărîre definitivă, iar nu pedepsirea faptelor penale, ceea ce este și logic, deoarece legiuitorul nu se ocupă de conversiunea acestor fapte, ci de conversiunea datoriilor. Legiuitorul exceptează dela beneficiul legii de conversiune datoriile izvorîte din fapte penale, cerînd însă ca origina penală a acestor datorii să fie stabilită printr-o hotărîre definitivă.

În acest sens trebuie de subliniat că cuvîntul „condamnare” nu se întrebuițează numai la hotărîri penale ci și la hotărîri civile și comerciale. O hotărîre poate pronunța o condamnare la o pedeapsă privativă de libertate, dar ea poate pronunța și numai o condamnare la plata unei sume de bani sau la o altă prestațiune, deoarece condamnarea dă oricărei hotărîri puterea ei de execuțiune.

d) Intențiunea legiuitorului exprimată prin condițiunea pusă în art. 69 alin. c este ca izvorul penal al datoriei să fie constatată în mod neîndoelnic în scopul de a se evita probatorii, sistemul legii fiind de aplicațiune automată. Or, în speța origina penală a datoriei soților Plavschî este stabilită în mod categoric atît prin considerentele cât și prin dispozițiunile deciziunilor Curții de Apel și Înaltei Curți de Casație, prin care soții Plavschî au fost condamnați la despăgubiri.

Mai trebuie de subliniat că intențiunea legiuitorului este, că proveniența penală a unei datorii pentru a fi exceptată dela beneficiul legii de conversiune să fie bine stabilită, însă este de sigur cu totul indiferent dacă această constatare se face printr-o hotărîre penală care cuprinde și o condamnare la pedeapsă sau numai la despăgubiri.

e) Interpretarea art. 69 alin. c trebuie făcută și din intențiunea legiuitorului și din spiritul legii.

Intențiunea legiuitorului este de a converti numai și numai datoriile civile. Este imposibil de a concepe că legiuitorul care exceptează din beneficiul legii de conversiune chiar și datoriile comerciale (art. 69 alin. b) să nu excepteze datoriile izvorîte din fapte penale. Această lege este creată pentru lichidarea datorilor izvorîte din agricultură sau proprietăți urbane, precum indică chiar titlul legii, dar nicidecum pentru datoriile izvorîte din fapte penale.

Este imposibil a concepe că legiuitorul să fi voit să acorde infractorilor asemenea privilegii și beneficii.

B. — Am arătat mai sus că a doua obiecțiune a d-nei Plavschî contra încadrării creanței noastre în excepția prevăzută de art. 69 alin. c — obiecțiune însușită de instanța de fond — este că amnistiarea unei infracțiuni penale implicând în sine uitarea faptului delictuos, șterge retroactiv chiar incriminarea actului și odată cu ea și caracterul său de ilicit penal. Astfel că în asemenea caz — decide onorata Curte — dispărînd natura penală a faptului generator de

daune, rămâne numai raportul civil care intră deci în prevederile legii de lichidare.

Orice infracțiune la legea penală dă loc la două acțiuni distincte care se pot purta paralel și concomitent: acțiunea penală care are de scop pedepsirea infractorilor și acțiunea civilă care are de scop repararea prejudiciului cauzat în acel fapt penal.

Acțiunea civilă — conform art. 8 pr. pen. — poate fi purtată în același timp și în fața acelorași judecători ca și acțiunea publică. Ea poate fi purtată și separat în fața judecătorilor civili. Legea lasă drept de alegere din acest punct de vedere părții civile. Această facultate totuși este supusă câtorva reguli care sunt hotărâtoare pentru determinarea caracterului creanței noastre: 1) întâia este că partea lezată nu poate sesiza cu acțiunea ei jurisdicțiunea criminală decât atunci când această jurisdicțiune este deja sesizată cu acțiunea publică. Această instanță criminală nu cunoaște dar acțiunea privată decât ca o acțiune accesorie și deci nu este competente decât dacă e sesizată cu acțiunea principală, 2) dacă acțiunea publică este stinsă înainte de a i se fi înlăturat acțiunea civilă jurisdicțiunea criminală nu mai este competentă a o primi spre judecare și 3) acțiunea civilă nu poate fi purtată în fața judecătorului penal atunci când faptul care a cauzat dauna nu este calificat crimă, delict sau contravenție.

De aci rezultă că instanța penală sesizată cu acțiunea lui Simion Curcioglu, nu ar fi putut judeca și hotărî definitiv asupra pretențiilor sale civile, decât numai dacă a constatat în prealabil existența delictului penal cu judecarea căruia era sesizată, și indiferent de faptul că în cursul judecății acțiunea publică s'a stins prin vreunul din mijloacele legale.

Și de altfel în fapt după cum am arătat mai sus Curtea de Cernăuți și Înalta Curte de Casație, chiar constată în sarcina Nataliei Plavski existența delictului prevăzut de art. 50 alin. II c. pen. și pe acest temei o condamnă să plătească „părții civile Simion Curcioglu” suma de 3.080.000 lei.

Este deci netăgăduit că datoria în chestiune izvorăște dintr'un fapt penal pentru care s'a dat o hotărâre definitivă de condamnare.

Dar să vedem acum întru cât influențează asupra acestor situațiuni împrejurarea că faptul penal a fost amnistiat în cursul judecății, și dacă din această cauză se poate deduce că faptul generator al daunei adică delictul de abuz de încredere și acel de complicitate la abuz de încredere a dispărut în materialitatea și caracterul lui și deci suntem în fața datoriei civile.

Amnistia constând în uitarea faptului delictuos șterge cu efect retroactiv condamnarea și incriminarea acestui fapt, însă cu respectarea drepturilor câștigate de terțele persoane. (Vidal, Droit Crim., pag. 741).

Puterea socială acordând amnistia renunță în adevăr numai în a se prevala de caracterul delictual al infracțiunii pentru a obține împotriva vinovatului aplicarea unei pedepse, dar ea nu poate să stingă nici caracterul faptului, pentru că acest caracter nu depinde de ea, nici obligațiunile la care acest fapt a dat naștere, pentru că aceste obligațiuni constituie drepturi câștigate pentru părți. De altfel legea de amnistie este în general considerată ca voină a respecta drepturile terților persoane, când ea ar tăcea din acest punct de vedere.

După cum am spus, prin amnistie acțiunea publică se stingă, delictul se uită printr'o ficțiune a legii, iar pedeapsa, — cauza delictului — nu se mai poate aplica ca o consecință a acestei ficțiuni legale.

Dacă însă, instanța constată că delictul există în materialitatea și elementele lui, tot această instanță penală obligă

la despăgubiri fără a schimba cu nimic temeiul de drept al acțiunii civile și nici cauza generatoare din care ea izvorăște. Dacă acest raționament este adevărat atunci datoria lui Curcioglu intră în cadrul dispozițiilor art. 69 alin. c care se raportează în mod clar la izvorul generator al obligațiunii. În ipoteza în care însă s'ar admite că izvorul generator al acțiunii civile se schimbă devenind pur civil, atunci instanța penală nu ar mai fi competentă să judece în prezența ministerului public nici consecințele infracțiunii — care în raționamentul înfățișat de partea adversă nu ar mai exista sub nicio formă — și ar trimite pe părți înaintea judecătorilor civili.

După cum s'a arătat acțiunea publică stingându-se prin amnistie, se mai poate însă stinge prin alte trei cauze: prin moartea infractorului, prin prescripție și prin achitarea lui.

Ce se întâmplă cu acțiunea civilă în toate aceste cazuri de stingere a acțiunii publice?

Am arătat mai sus că instanța penală nu poate statua și decide asupra acțiunii private decât dacă este sesizată cu acțiunea publică și dacă constată infracțiunea în competența elementelor sale legale.

Cu toate acestea, această instanță penală în constituirea ei ca atare, continuă a avea competența să judece acțiunea privată, chiar dacă acțiunea publică este stinsă. În adevăr în caz de moarte a infractorului acțiunea publică se stingă iar acțiunea privată continuă contra moștenitorilor, în fața aceleiași instanțe (art. 12 pr. pen.). În cazul când infractorul este achitat de tribunal și sentința achitatorie este apelată numai de partea civilă (art. 197 pr. pen.) deși definitiv stinsă acțiunea publică prin achitare totuși Curtea de apel ca instanță penală constituită cu procuror, continuă a avea competența de a judeca și dacă constată faptul penal, condamnă pe inculpatul față de care acțiunea publică este stinsă, la despăgubiri civile. Apoi în caz de prescripție a acțiunii publice, din cauza originii comune a actului generator al celor două acțiuni, legea (art. 593 și urm. pr. pen.) prevede că acțiunea privată se prescrie în același termen cu acțiunea publică. Și în fine în caz de amnistie, deși acțiunea publică este stinsă totuși acțiunea privată continuă, ca în toate celelalte cazuri, examinate mai sus, să se cerceteze tot de instanța penală și să fie eventual admisă, numai dacă infracțiunea este constatată în elementele ei constitutive, adică în caracterul său de fapt penal.

Concluziunea logică ce se desprinde dar din constatările de mai sus este că o hotărâre pronunțată de o instanță penală asupra unei daune rezultând dintr'un fapt penal, fie că acțiunea publică a fost stinsă prin vreuna din cauzele legale, fie că nu a fost stinsă, ea cuprinde — cu putere de lucru judecat — constatarea existenței unui fapt penal, căci dacă faptul nu ar fi fost constatat ca atare, instanța s'ar fi desezisat ca incompetentă de a judeca această acțiune privată.

În acest din urmă caz adică de desezisare, cauza juridică a răspunderii nederivând dintr'un delict ci dintr'o faptă creatoare de obligațiuni (delict civil, quasi-delict) ea își are soriginta în dispozițiunile art. 998 și 999 c. civ. și de aceea instanța penală este datoare să se deseziseze ca nefiind competentă.

Deciziunea Curții de Apel din Cernăuți este pronunțată de o instanță penală care constată în fapt existența unor anumite delictive în sarcina soților Plavski și de aceea pe temeiul responsabilității speciale, prevăzută de art. 3 pr. pen., care acordă părții vătămate dreptul la „repararea daunelor cauzate prin vreo infracțiune a legii penale” inculpații amnistiați au fost condamnați la plata sumei de 3.080.000 lei cu titlul de daune către „partea civilă” Simion Curcioglu.

Mai poate fi oare îndoială că această datorie de 3.080.000 lei izvorăște dintr'un fapt penal, mai poate fi oare discutat

dacă constatarea datoriei și natura faptului generator este făcută printr'o hotărîre definitivă de condamnare?

Scopul precis al legii de a înlătura dela beneficiul conversiunii datoriile izvorînd d'n fapte penale nu ar putea fi atins dacă s'ar face mai multe categorii de datorii care să aibă același izvor generator unic — delictul penal — și care totuși să fie supuse la regimuri diferite.

Aceeași rațiune de înaltă moralitate care trebuie să presupunem că rezidă la baza oricărei dispozițiuni legale ne îndrituiește a deduce că legiuitorul, exceptând dela aplicațiunea legii datoriile al căror izvor generator este un fapt penal, nu a putut înțelege un singur moment a creea din punct de vedere legal două regimuri deosebite pentru datorii a căror cauză generatoare este incontestabil unică.

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care rezultă că, soții Alexandru Plavschi și Natalia Plavschi fiind dați judecății, primul pentru faptul de abuz de încredere, iar cea de a doua pentru complicitate la abuz de încredere, săvârșit prin aceea că, în anul 1917 Alexandru Plavschi, primind mandat dela Simion Curcioglu de a administra în lipsă averea sa mobilă și imobilă aflată în Tiflis a înstreinat-o însușindu-și banii iar la comiterea acestui fapt a fost ajutat de soția sa Natalia Plavschi. — Trib. Hotin, prin sentința corecțională nr. 111 din 1928, a pronunțat achitarea lor, pe motivul că nu s'a putut face dovada mandatului dat lui Plavschi;

Că, împotriva acestei sentințe a declarat apel alături parchetul cât și partea civilă Simion Curcioglu, însă în cursul judecării intervenind legea amnistiei din 6 Iunie 1929, Curtea de Apel Cernăuți s. II-a, prin jurnalul nr. 1086 din 11 Iunie 1929, a constatat amnistiat faptul penal imputat inculpaților și a reținut judecarea numai în ce privește despăgubirile civile izvorîte din faptul pus în sarcina lor, iar, prin deciziunea nr. 112 din 4 Iulie 1932, i-a obligat să plătească lui Simion Curcioglu suma de 3.000.000 lei cu titlu de daune, plus 80.000 lei cheltuieli de judecată, pe motiv că aceștia i-au vândut un hotel din Tiflis care a aparținut reclamantului parte civilă;

Că, Simion Curcioglu, pe baza acestei deciziuni investite cu formula executorie, cerând și admițându-se înființarea de măsuri de urmărire și asigurare asupra averii debitoarei sale Natalia Plavschi, aceasta a cerut Tribunalului Hotin, ca, în conformitate cu dispozițiunile art. 68 din legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934, să se desființeze acele măsuri de urmărire luate contra sa, pe motiv că îndeplinește condițiunile prevăzute de art. 1 alin. A pct. a și alin. E pct. a și b și art. 2 și urm. din menționata lege. În urma cererii făcute de numitul creditor înalta Curte strămuntând judecarea cauzei la Tribunalul Iași, această instanță, prin jurnalul nr. 701 din 1 Februarie 1935, statuând asupra cererii debitoarei, o găsește fondată și prin consecință o admite ca atare;

Că, acest jurnal fiind atacat cu apel de către creditor, Curtea de Apel din Iași s. I-a luând în cercetare obiecțiunile ce numitul creditor ridicase, și anume, că debitoarea sa Natalia Plavschi nu-i poate opune beneficiul legii de lichidare pe motiv că creanța sa este exceptată dela aplicațiunea acestei legi pe baza art. 69 alin. a și c în prim rând într'un cât izvorăște dintr'un fapt penal și anume din delictul de complicitate la abuz de încredere, iar în al doilea rând el este strein — supus persan — fără domiciliu în țară, răsește aceste obiecțiuni nefondate și prin consecință

prin deciziunea nr. 15 din 23 Martie 1935, ce s'a atacat cu recursul de față, respinge apelul ca nefondat;

Că, pentru a decide astfel, Curtea de fond motivează că, din cuprinsul art. 69 alin. c, rezultă principiul că se exceptează dela beneficiile legii de lichidare, datoriile debitorilor provenind dintr'o hotărîre de condamnare pentru un fapt penal constatat și pedepsit definitiv printr'o hotărîre, iar nu și acele datorii cari derivă din fapte penale amnistiate, fapte cari prin efectul amnistiei sunt socotite că n'au existat niciodată ca infracțiune; că dacă amnistia șterge caracterul de delict penal al faptului și înlătură consecințele sale penale în sensul că stinge acțiunea publică chiar contra voinței infractorului lasă însă să subsiste delictul civil, conservând astfel victimei dreptul de a putea să obțină despăgubiri conform art. 998 c. civ.; că deci, — conchide instanța de apel — despăgubirile civile la care a fost obligată Natalia Plavschi decurgând dintr'un fapt penal amnistiat, urmează că ele nu sunt considerate ca izvorînd dintr'un delict penal, ci dintr'unul civil și astfel ele intră în prevederile legii de lichidare; în ce privește cea de a doua obiecțiune ridicată de creditor că nu i se poate opune beneficiul legii conversiunii într'un cât este strein — supus persan — și nu are domiciliu în țară, instanța de fond constată în fapt că creditorul Simion Curcioglu, pe de o parte nu-și dovedește calitatea sa de supus persan, iar pe de altă parte, că își are principala sa așezare în România, că această așezare este continuă și permanentă constituind un domiciliu în sensul codului civil, cu alte cuvinte că nu întrunește nici condițiunile art. 69 alin. a din lege;

Având în vedere că, atacând această deciziune cu recurs, creditorul Simion Curcioglu susține prin primul motiv de casare, că instanța de fond, hotărînd că debitoarea sa Natalia Plavschi urmează a beneficia de dispozițiunile de favoare instituite de legea lichidării datoriilor, a comis un exces de putere și o violare a articolului 69 alin. c din această lege, precum și a articolului 3 pr. pen., prin aceea că, legiuitorul când a dispus prin textul menționat din legea lichidării datoriilor că „se exceptează și datoriile debitorilor de orice fel, izvorînd din faptele penale, pentru care a intervenit o hotărîre definitivă de condamnare”, a înțeles să excepteze acele datorii ce își aveau izvorul generator într'un fapt penal, datorii cari să fi fost recunoscute printr'o hotărîre definitivă, deoarece ultimele cuvinte „pentru care a intervenit o hotărîre definitivă de condamnare”, sunt referitoare la creanță, iar nu la faptele penale, cum greșit a hotărît instanța de fond, înțeles ce ar rezulta atât din comparația legii din 1933 cu cea din 1934, cât și din interpretarea gramaticală a textului art. 69 alin. c, intențiunea legiuitorului de a converti numai datoriile civile și însuși spiritul legii; că, pe de altă parte — mai susține recurentul, — o hotărîre pronunțată de o instanță penală, — ca în speță — asupra unei daune rezultând dintr'un fapt penal, fie că acțiunea publică a fost sau nu stinsă prin amnistie, ea cuprinde cu putere de lucru judecat constatarea existenței unui fapt penal, căci dacă faptul n'ar fi fost constatat ca atare, instanța s'ar fi dăruit incompetenței de a judeca această acțiune privată, de unde urmează că atât daunele la cari o parte este obligată conform art. 3 pr. penală, cât și natura faptului generator, — adică existența unui delict, — sunt constatate printr'o hotărîre definitivă de condamnare;

Considerând că, legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, exceptează dela beneficiul cap. I și II al legii, o serie întreagă de datorii, printre cari, în enumerarea ce face prin art. 69, prevede în alin. c și acele datorii isvorite din fapte penale, pentru care a intervenit o hotărîre definitivă de condamnare;

Considerând că ultimele cuvinte cuprinse în acest text „pentru care a intervenit o hotărîre definitivă de condamnare”, nu pot fi înțelese, din modul cum el a fost redactat, decât că se referă la fapte penale, iar nu la datorii, cum caută să susțină recurentul;

Considerând că, în adevăr, deși această lege de lichidare cuprinde dispozițiuni largi în ceea ce privește ocrotirea debitorilor totuși legiuitorul a fost călăuzit și de ideea că ar fi imoral ca și datoriile cari își au izvorul într'un fapt penal constatat și pedepsit printr-o hotărîre definitivă, să poată beneficia de dispozițiile de favoare ale legii și pentru aceasta a căutat să excepteze această categorie de debitori;

Considerând că scopul urmărit de legiuitorul noii legi și anume, după cum s'a arătat mai sus, de a da posibilitatea să beneficieze de lege, cât mai mulți debitori, — și de unde deci se poate deduce înțelesul textului, — rezultă și din comparațiunea noii legi cu legea veche; de unde în legea din 1933 se exceptase un număr mai mare de datorii printre cari în art. 12 la alin. lit. g prevede și daunele rezultate din infracțiuni la legea penală chiar dacă faptul a fost amnistiat, în noua lege prin textul art. 69 la alin. lit. c, legiuitorul a exceptat numai acele datorii cari își au izvorul în fapte penale, pentru cari fapte însă s'ar fi obținut o hotărîre definitivă de condamnare, deci de a beneficia de conversiune acele datorii rezultate dintr'un fapt penal pentru care n'a intervenit o atare hotărîre definitivă de condamnare, faptul fiind amnistiat;

Considerând că excepția de mai sus de a se refuza beneficiul conversiunii numai datoriilor izvorite din fapte penale pentru care a intervenit o hotărîre de condamnare penală definitivă, nu și celor izvorite din fapte amnistiate, este în concordanță cu însăși natura și efectele amnistiei;

Considerând că, în adevăr, aplicarea amnistiei are de efect a face să se considere atât infracțiunea cât chiar și condamnarea ca neexistând, cu alte cuvinte amnistia operând *in rem*, face să dispară ilicitul penal și cu el toate consecințele directe și indirecte, din chiar momentul nașterii lui, considerându-se ca și cum nu ar fi avut ființă;

Considerând însă că, dacă amnistia face inexistent caracterul de ilicit penal al faptului comis și înlătură consecințele sale penale, nu face însă inexistent însuși faptul material care rămâne și produce toate consecințele sale civile, de unde rezultă că partea civilă poate să-și deducă și valorifice drepturile sale, drepturi cari în asemenea condițiuni nu sunt legate de sancțiunea penală a faptului comis, ci ele decurg din acest fapt care constituie o realitate, indiferent dacă puterea publică îl pedepsește sau nu, legea civilă ținând răspunzător pe cel care prin faptul său a cauzat altuia un prejudiciu;

Că deci, față de principiile expuse urmează că daunele acordate în asemenea condițiuni părții civile, nu-și găsesc izvorul într'un fapt penal, de existența căruia nu se mai poate vorbi după declararea amnistiei ci au caracterul unor daune civile și deci debito-

rii unor atari daune intră în condițiunile de a se bucura de dispozițiile de favoare ale legii, nepulându-se susține că instanța penală condamnând pe parte la plata lor, ar fi dat o hotărîre care în același timp ar constata cu putere de lucru judecat existența unui fapt penal;

Că, de asemenea nu poate fi întemeiată nici susținerea că, dacă o instanță penală n'ar fi constatat existența unui fapt penal s'ar fi desezisat ca necompetente de a judeca această acțiune privată, deoarece chiar dacă faptul penal a fost amnistiat, partea civilă are un drept câștigat de a-și valorifica pretențiunile sale în instanța penală din moment ce această instanță se găsește valabil sesizată, și deci cu obligațiunea de a soluționa pretențiunile părții civile, obligațiune impusă de însăși legea de amnistie din 6 Iunie 1929, aplicată în speță, care prevede în art. 4 că instanța penală va continua la cererea părții, judecarea acțiunii civile, în aceleași condițiuni;

Că astfel fiind, instanța de fond constatând că faptul penal pentru care debitoarea intimată Natalia Plavschi fusese dată judecăței împreună cu soțul său, nu mai exista deoarece fusese declarat amnistiat, cu alte cuvinte că datoria creditorului Simon Curcioglu avea caracterul unei creanțe civile, care, potrivit textului art. 69 alin. lit. c din legea pentru lichidarea datoriilor, nu putea fi exceptată dela beneficiul acestei legi, a dat o hotărîre în conformitate cu legea;

Că, în asemenea condițiuni, motivul de casare nefiind fondat, urmează a se înlătura ca atare.

Văzând motivul II de casare, formulat astfel :

II. — Violarea art. 69 alin. a. Omisiune esențială. Denaturare de acte.

Am obiectat în al doilea rând că beneficiul legii de conversiune nu poate fi opus lui Simion Curcioglu, întru cât acesta intră și în excepțiunea prevăzută de art. 69 alin. a din lege, deoarece este cetățean strein fără domiciliu în țară.

Am dovedit în adevăr că Curcioglu este supus persan și a cerut și obținut viza de prelungire pentru a șede în țară în vederea terminării procesului său.

S'a obiectat că nu face dovada unei naționalități streine și că domiciliul său fiind în România nu sunt întrunite elementele cerute de textul art. 69 alin. b.

La aceste obiecțiuni răspundem :

a) Este de presupus că orice persoană fizică are o naționalitate corespunzătoare statului sub protecțiunea căruia se găsește — ha'matloșii fiind o excepțiune creată de dreptul internațional — și prin consecință Curcioglu nefiind cetățean român este indubital prespus că aparține unei alte naționalități adică aceleia al cărei supus este, după cum rezultă din actele prezentate.

Dovada supușeniei persane am făcut-o cu însuși pașaportul lui Curcioglu, pe care instanța de fond îl înlătură denaturând conținutul lui fără a se fi făcut însă o dovadă contrarie.

b) Art. 69 alin. a cere imperios un domiciliu real și stabil, adică voința liber exprimată de a-ți constitui o principală așezare într'un anumit loc. Or, în fapt Curcioglu locuiește în țară într'un scop evident și bine definit ce rezultă din actele prezentate de noi, fără a avea o reședință precisă, repetată și voluntară care să aibă prin aceasta caracterul unui domiciliu legal.

Având în vedere că prin acest al II-lea motiv recurentul susține că instanța de fond ar mai fi violat și dispozițiunile art. 69 alin. lit. a din legea din 7 Apri-

lie 1934 cum și o omisiune esențială și denaturare de acte, prin aceea că, cerând a se constata că debitorii săi nu pot să se bucore de dispozițiile de favoare ale legii conversiunii și pe motivul că el este cetățean strein fără domiciliu în țară și deci, potrivit textului arătat, creanța sa este exceptată dela lege, totuși i-a fost respins acest motiv, înlăturându-se cu această ocazie și denaturându-se conținutul unui pașaport cu care dovedea situațiunea sa;

Considerând că, potrivit dispozițiilor art. 69 alin. lit. a din legea pentru lichidarea datoriilor din 7 Aprilie 1934, se exceptează dela beneficiul cap. I și II ale legii și datoriile debitorilor intrând în prevederile acestei legi contractate direct față de creditorii persoane fizice sau juridice, sau societățile comerciale, de naționalitate streină, cari au această calitate din momentul contractării datoriei și cari n'au domiciliu, sediu principal sau sediu secundar în țară:

Având în vedere că, după cum rezultă din deciziunea supusă recursului, recurentul Simion Gurcioglu a mai ridicat înaintea instanței de fond obiecțiunea că lui nu i se poate opune beneficiul legii conversiunii și pe considerațiunea că ar intra în excepțiunea prevăzută de art. 69 alin. a din legea din 7 Aprilie 1934, întru cât ar fi strein — supus persan — și nu are domiciliu în țară;

Având în vedere că, statuând asupra acestei susțineri, Curtea de fond constată în fapt și motivează, pe de o parte, că apelantul care la interrogatoriul ce i s'a luat recunoaște că este de religie mozaică, născut în Sansbulak care depindea mai înainte de Georgia, iar azi de Persia, iar prin anul 1920—1921 era în serviciul consulatului georgian din Constantinopol, se servește în dovedirea naționalității sale streine de un certificat eliberat în Ianuarie 1935 de către Consulatul Belgiei din București din care rezultă că pașaportul eliberat de consulatul persan din Berlin în Decembrie 1922, a fost trimis la Constantinopol pentru reînnoire precum și de un alt bilet de liberă petrecere eliberat de Chestura Poliției Cernăuți, acte din cari însă nu se poate deduce calitatea sa de supus persan, pașaportul neputând face dovada deplină de naționalitatea cuiva, el fiind un act care dă posibilitatea unui supus al unei țări să-și stabilească identitatea și să poată circula, putând fi eliberat atât cetățenilor propriu ziși, cât și supușilor, adică a acelor aflați sub protectoratul altei țări, fără a avea deci naționalitatea țării care i-l eliberează; iar din biletul de liberă petrecere invocat, nu se poate deduce calitatea sa de strein, adică de național al aceluși stat, în asemenea bilete fiind înserată doar afirmația lui Simon Gurcioglu că este supus persan;

Că, pe de altă parte — mai arată instanța de fond — se constată în fapt că Simion Gurcioglu locuiește în România încă din anul 1920 astfel după cum rezultă din recunoașterea făcută la interrogatoriul ce i s'a luat, sau chiar din anul 1918, după cum rezultă din livretul de profesiune depus de el la dosarul cauzei, iar din buletinul de informațiuni relativ la domiciliu, eliberat conform art. 26 din legea pentru biroul de populație și controlul streinilor, rezultă că el se găsește înscris la biroul populației din Cernăuți ca având domiciliul în Cernăuți dela 13 Iulie 1923;

Că, din toate aceste dovezi — conchide Curtea, de fond — rezultă că Simion Gurcioglu își are principala sa așezare în România, că această așezare este continuă și permanentă, ceea ce face ca ea să constituie un domiciliu în sensul noțiunii de domiciliu din codul

civil; că, dacă nu în România este domiciliul său, astfel cum se pretinde, în acest caz el trebuie să aibă un alt domiciliu în altă parte și trebuie să dovedească acest lucru, fapt pe lângă că nu se dovedește, dar nici nu se afirmă, iar dacă domiciliul este recunoscut — ceea ce nu e cazul, întru cât se dovedește că locuiește în România de aproape două decenii, exercitând profesiunea de comerciant ambulant, cum se dovedește cu livretul de exercitarea profesiei eliberat de Direcția Muncii din Ministerul Muncii — atunci reședința ține locul de domiciliu;

Considerând că, din cele de mai sus rezultă că instanța de fond, independent de concluzia ce trage cu privire la valoarea juridică, și proba ce putea face pașaportul prezentat de apelant, examinând în fapt condițiunea ce acesta trebuia să mai îndeplinească potrivit art. 69 alin. lit. a — și anume, în afară de faptul că ar fi cetățean strein, și pe aceea de a nu avea domiciliu în țară, — a constatat și motivat, după cum s'a arătat mai sus, întemeindu-se pe o serie de dovezi — și care constatare nu e cu nimic criticată, recurentul plângându-se numai de modul cum instanța a soluționat chestiunea naționalității sale — că domiciliul apelantului este în România, iar nu în altă țară, fapt ce de altfel nici nu s'a susținut;

Că, de asemenea din motivarea de mai sus rezultă implicit și constatarea privitoare la chestiunea susținută prin motiv și anume în ce privește voința reclamantului recurent liber exprimată de a-și constitui o principală așezare într'un anumit loc;

Că deci, față de această constatare, care fiind o chestiune de fapt scapă de sub controlul acestei Inalte Curți — Curtea de fond a fost cu drept cuvânt îndreptățită a hotărî că apelantul Simion Gurcioglu — recurentul de azi — nu poate opune debitorilor săi excepțiunea din art. 69 alin. lit. a întru cât își avea domiciliul în țară, și deci găsind apelul și din acest punct de vedere ca neîntemeiat, să-l respingă ca atare.

Că așa fiind și acest motiv de casare urmează a se privi ca nefondat.

Considerând că, în ceea ce privește cererea ce recurentul a prezentat și prin care declară de neconstituțional textul art. 69 alin. lit. c din legea de lichidarea datoriilor din 1934, acest motiv fiind depus astăzi 13 Noembrie 1935, deci după închiderea desbaterilor ce au avut loc la 6 Noembrie a. e., adică tardiv, Curtea găsește că nu mai este locul a fi trimis Secțiunilor Unite spre judecare și a pronunța astfel soluțiunea definitivă asupra recursului, numai pe baza motivelor de casare ce au format obiectul discuțiilor la ziua judecătii.

Că, în asemenea condițiuni, recursul urmează a se respinge.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 11 Februarie 1936

Președinția d-lui CONST. G. RĂTESCU prezident

Maria Angela Rodocanachis cu Petre Balaciu

Decizia civilă nr. 456 Dosar nr. 3227/935

Legea conversiunii. Creditor strein persoană fizică. Domiciliu în streinătate. Este cel din momentul contractării împrumutului. Exceptare dela lege. Interpretarea art. 69 alin. a din legea reglementării datoriilor din 7 Aprilie 1934.

Pentru ca un creditor strein persoană fizică să be-

beneficieze de excepțiunea din art. 69 alin. a din legea reglementării datoriilor din 7 Aprilie 1934, în afară de condițiunea calității de strein tot timpul dela data contractării datoriei până în momentul promulgării legii, este suficient să nu fi avut domiciliul în țară în momentul contractării împrumutului.
din 7 Aprilie 1934.

Curtea, în complectul de divergență prevăzut de art. 15 din legea sa organică, a luat în cercetare cestiunea formulată de Maria Angela Radocanachis, fostă Polizu Micșunești, prin motivul III de casare în recursul făcut contra deciziei cu nr. 357 din 1934 a Curții de Apel din București s. V-a, și anume cestiunea de a se ști dacă pentru a fi exceptată dela lichidare datoria unui creditor strein persoană fizică, potrivit art. 69 alin. a din legea din 7 Aprilie 1934, se cere ca aceasta să fi avut domiciliu în streinătate atât în momentul contractării împrumutului cât și la promulgarea legii, sau numai într'unul și în care anume din aceste momente.

Prezintă recurența prin d-l av. Rosental, precum și intimatul Petre Balaciu prin d-l av. Emil Otulescu, lipsind intimații Prima Societate civilă de credit financiar rural București și av. Cesar Ionescu.

Curtea,

Având în vedere că din decisiunea supusă recursului rezultă că în Februarie 1930, Maria Angela Polizu Micșunești, azi Radocanachis, cerând și obținând îndeplinirea formalităților pentru scoaterea în vânzare a imobilelor debitorului Petre Balaciu, prevăzute în contractul de împrumut ipotecar din 10 Ianuarie 1928, pentru neplata sumei împrumutată de 49.459 dolari, — în cursul urmăririi, la 30 Mai 1934, debitorul cerând desființarea urmăririi începute, în baza art. 68 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, Tribunalul Ilfov S. Notariat a admis cererea prin jurnalul nr. 14.698 din 1934, menținut de Curtea de Apel din București S. V prin deciziunea cu nr. 357 din 1934;

Că, în contra acestei decizii, creditoarea a făcut recursul de față în sprijinul căruia a formulat mai multe motive de casare, prin motivul III susținând, între altele, că instanța de fond a violat art. 69 din legea lichidării datoriilor agricole și urbane, întru cât dânsa, în special în momentul contractării împrumutului, locuia la Paris și era cetățeană streină, așa că debitorul său nu poate beneficia de dispozițiunile legii lichidării datoriilor agricole și urbane;

Că, la termenul de 15 Ianuarie 1936, această secțiune a constatat, că s'a ivit divergență asupra acestei chestiuni din motivul III, și anume dacă pentru a fi exceptată dela lichidare datoria unui creditor strein persoană fizică, potrivit art. 69 alin. a din legea dela 7 Aprilie 1934, se cere ca aceasta să fi avut domiciliu în streinătate atât în momentul contractării împrumutului cât și la promulgarea legii, sau numai într'unul și în care anume din aceste momente, — cestiune care primează judecării celorlalte cestiuni din motivele de casare;

Având în vedere că înaintea instanței de fond debitorul a cerut desființarea urmăririi în baza legii din 7 Aprilie 1934;

Că, creditoarea a cerut respingerea acestei cereri invocând excepțiunea din art. 69 litera a din lege, dânsa fiind streină și având domiciliu în streinătate;

Că, însă, Curtea de fond, după ce arată că singura cestiune care trebuie examinată de Curte este dacă creditoarea întrunește condiția ca atât în momentul contractării datoriei cât și în momentul promulgării legii să aibă domiciliu în afară de România, întru cât printr'o decizie anterioară s'a stabilit calitatea de cetățeană streină a creditoarei, — argumentează că din actele și împrejurările anume arătate în decisiune reiese nu numai locuirea de fapt a creditoarei în România, dela 1932 încoace, — afară de oarecări intermitențe, — dar și intenția sa de a-și stabili în București principala sa așezare așa că dânsa nu intră în excepțiunea invocată;

Având în vedere că art. 69 din legea lichidării datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, dispune în aliniatele I și II că: Se exceptează dela beneficiul capitolului I și II ale legii, următoarele datorii:

a) Datoriile debitorilor, intrând în prevederile a acestei legi, contractate direct față de creditorii persoane fizice sau juridice, sau societățile comerciale, de naționalitate streină, cari au această calitate din momentul contractării datoriei și cari n'au domiciliu, sediu principal sau sediu secundar (agenție, reprezentanță) în țară;

Considerând că din acest text rezultă că pentru ca un creditor să beneficieze de excepțiunea de mai sus, se cer două condițiuni: 1) ca el să fie de naționalitate streină, și 2) să nu aibă domiciliu în țară;

Că, în timp ce, cu privire la prima condițiune, legea precisează că această calitate de strein se cere „din momentul contractării datoriei”, adică tot timpul dela data contractării datoriei până în momentul promulgării legii — căci numai astfel se explică întrebuintarea expresiunii: „din-”; — în ce privește însă cea de a doua condițiune, legea se mărginește a arăta „cari n'au domiciliu... în țară”, fără a mai preciza, cum o face cu privire la prima condițiune, data la care streinul să nu domicilieze în țară;

Că, în atari condițiuni, legea urmează a fi interpretată în conformitate cu intențiunea legiuitorului și anume ca streinul să nu domicilieze în țară, la data contractării împrumutului, intențiune ce rezultă din debaterile ce au avut loc în Parlament cu ocaziunea discuțiunii și votării legii din Aprilie 1934, când, în urma întrebării unui deputat, dacă trebuie avut în vedere domiciliul streinului în momentul promulgării legii sau în momentul contractării împrumutului, reprezentantul guvernului a răspuns în mod categoric: „În momentul contractării împrumutului”;

Considerând, prin urmare, că din cele de mai sus rezultă că pentru ca un creditor strein persoană fizică să beneficieze de excepțiunea din art. 69 alin. a, în afară de condițiunea calității de strein tot timpul dela data contractării datoriei până în momentul promulgării legii, — este suficient să nu fi avut domiciliu în țară în momentul contractării împrumutului;

Că, așa fiind și întru cât în speță Curtea de fond a decis contrariul și omițând a se ocupa de domiciliul recurente la data încheerii contractului ipotecar, Ianuarie 1928, decizia atacată cu recurs urmează să fie casată, iar cauza trimisă aceleleași Curți de Apel spre a fi din nou judecată, fără a mai fi necesară discutarea celorlalte motive de casare.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE S. III-a

Audiența dela 18 Decembrie 1935

Președenția d-lui D. G. LUPU, președinte

Ilie Nicolae cu Ministerul de Interne

Decizia nr. 2208

Electorale. Alegeri comunale. Modul de repartizare al mandatelor consilierilor comunali. Art. 401 din legea administrației locale

Repartizarea mandatelor în alegerile comunale se face prin stabilirea proporției dintre masa electorală a fiecărei liste cu numărul total al voturilor exprimate și după îndepărtarea listelor ce nu întrunesc 20 la sută printr-o nouă proporție a listelor ce-și dispută mandatele în raport cu numărul total al voturilor obținute de ele.

Asupra recursului de față.

Având în vedere deciziunea comitetului local de revizuire din Cluj cu nr. 1366 din 1934 prin care s'a admis apelul făcut de Iancu Nan și a. contra procesului-verbal privind alegerile comunale din comuna Zărnești jud. Brașov efectuată la 17 Iulie 1934, reformându-se procesul verbal în sensul că s'a distribuit listei nr. 1, șase mandate în loc de cinci, iar listei nr. 4, patru mandate în loc de cinci;

Că pentru a hotărî astfel, Comitetul motivează că listei nr. 1, întrunind un procent de 55 la sută, i se cuvine cinci mandate, iar listei nr. 4, care a obținut un procent de 45 la sută, numai patru mandate, atribuindu-se al zecelea mandat tot listei nr. 1 care a obținut cele mai multe voturi;

În contra acestei decizii, Ilie Nicolae a făcut recurs. Având în vedere că prin motivul de casare recurențului se plânge de violarea și greșita aplicare a art. 401 din legea administrației locale, potrivit căruia listelor nr. 1 și 4 trebuie să li se acorde câte cinci mandate, deoarece procentajul lor se egalizează prin rotunjirea fracțiunilor, fiecare fiind de 4 la sută;

Având în vedere că, potrivit art. 401 din legea pentru organizarea administrației locale, în alegerile pentru consiliile comunale, repartitia mandatelor se face în condițiunile ce urmează proporțional cu masa electorală a fiecărei liste, față de numărul total al voturilor exprimate;

Fiecare din liste, spre a putea participa la repartitia mandatelor, trebuie să întrunească cota de cel puțin 20 la sută din voturi, motiv pentru care se stabilește în primul rând proporția între liste în procente, neținându-se în seamă, la stabilirea procentului fracțiunile de sub 0,5 la sută și considerându-se întregi cele de peste 0,5 la sută.

Procentul odată stabilit și fiecare din listele participante ce mai rămâne în prezență după eliminarea celor sub 20 la sută, urmând a primi un număr de locuri corespunzător, se procedează la repartitia mandatelor, stabilindu-se, printr'un oșebit calcul, proporția dintre aceste liste, de astădată, față de numărul total al voturilor obținut de ele, — restul de locuri, neatribuite, reportându-se în cele din urmă listelor după importanța masei electorale;

Având în vedere că, în speță, prin decizia atacată cu recurs, Comitetul local de revizuire stabilește că dintre listele de candidați, cele cu nr. 1 și nr. 4, singurele rămase în prezență, potrivit procesului-verbal de alegeri, după eliminarea celor ce au întrunit mai puțin de 20 la sută din voturi, au avut: prima un pro-

cent de 55 la sută, iar secunda un procent de 45 la sută din totalul voturilor obținute de ele și potrivit acestor procente, atribue listei nr. 1 cinci mandate și listei nr. 4, patru mandate, iar pe al zecelea mandat îl atribue listei nr. 1;

Că această distribuție făcându-se potrivit procentelor celor două liste respective, repartizarea mandatelor s'a făcut fără violarea art. 401 din legea administrației locale;

Că deci recursul este nefondat și urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

NOTA. — Alegerile pentru consiliile comunale sunt guvernate, în ceea ce privește modalitatea repartizării mandatelor, de dispozițiile art. 401, alineatele VI—XI din legea administrației locale.

Acest articol determină în mod amănunțit procedura de urmat prin următoarele dispozițiuni:

a) repartizarea mandatelor se face proporțional cu masa electorală a fiecărei liste față de numărul total al voturilor exprimate (alin. VI).

Odată fixată această normă principială de repartizare a mandatelor, legea vine cu o serie de dispozițiuni de amănunt;

b) lista ce nu întrunește minimumul de 20 la sută din voturi nu participă la repartizarea mandatelor (alin. VII);

c) se stabilește proporția între liste în procente, cu omisiunea fracțiunilor sub 0,5 la sută și întregirea celor peste 0,5 la sută (alin. VIII și IX);

d) numărul de locuri al fiecărei liste este corespunzător procentului electoral obținut (alin. X);

e) restul de locuri neatribuite se repartizează listelor după importanța masei electorale, în ordinea numărului de voturi obținute (alin. XI).

Din examinarea acestor norme rezultă că legiuitorul a stabilit un singur procent, al fiecărei liste în raport cu numărul total al voturilor exprimate pe baza căruia procent se elimină dela operația repartizării mandatelor, listele ce nu întrunesc 20 la sută din numărul total al voturilor.

Prin deciziunea de mai sus, Inalta Curte stabilește în vederea repartizării mandatelor, după eliminarea listelor ce nu întrunesc 20 la sută, o nouă proporție între listele ce-și dispută mandatele și în raport cu numărul de voturi obținut de aceste liste. După acest sistem fiecare listă care participă la distribuirea mandatelor are două procente: unul rezultat dintr'un calcul la care participă toate listele și în care proporție se face între masa electorală a fiecărei liste și numărul total al voturilor exprimate și al doilea calcul la care participă numai listele ce-și dispută mandatele și în care proporție este între masa electorală a acestor liste și numărul lor total de voturi. Credem însă că repartizarea trebuie făcută numai pe baza primului calcul, adică prin stabilirea proporției dintre masa electorală a fiecărei liste și numărul total al voturilor exprimate.

Numai datorită faptului că procentajul se face o singură dată, între toate listele, și în raport cu numărul total al voturilor exprimate, legiuitorul a fost obligat să edicteze măsura stabilirii mandatelor rămase nedistribuite, listelor cu voturi mai multe.

În adevăr, pentru exemplificare să presupunem 4 liste în luptă, cum a fost și în speță. Să admitem că procentele listelor ar fi de: 12 la sută pentru lista nr.

1 (din numărul total al voturilor exprimate); 18 la sută pentru lista nr. 2; 40 la sută pentru lista nr. 3; 30 la sută pentru lista nr. 4; în această ipoteză listele nr. 1 și 2 se elimină și atunci 10 mandate de consilieri se vor împărți numai între listele ce au întrunit 40 la sută și 30 la sută, prima luând 4 mandate, iar a doua luând 3. Restul de mandate (3) se vor împărți între aceleași liste.

Dacă însă după ce se elimină cele două liste ce au obținut sub 20 la sută, se face un nou procentaj între cele două liste numai în raport cu numărul de voturi obținut de ele, atunci procentul semărește pentru că ambele procente trebuie să dea 100 la sută = numărul de voturi al ambelor liste. În acest caz nu mai rămâne niciun mandat nedistribuit pentru că procentele în al doilea calcul fac la un loc 100 la sută, pe când în primul procentaj procentele celor două liste nu atingeau sută, în exemplul nostru ele însumau 140 la sută + 30 la sută; 70 la sută din numărul total al voturilor exprimate. De aceea credem că alineatul XI are aplicațiune numai în cazul unui singur procentaj, cel prevăzut de alin. VI din art. 401 din legea administrației locale.

MIHAIL SILIȘTE

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. V-a

Audiența dela 27 Noemvrie 1935

Prezidenția d-lui ERNEST CEAUR ASLAN, consilier

Camelia Col. H. Constantinescu și a. cu Ion N. Ionescu

Deciziunea nr. 392 Dosar nr. 2813/934

Legea conversiunii. Succesiune. Împărțeală. Sultă. Caracterul ei. Efectele față de comoștenitori. Sultele constituiesc datorii cari nu cad sub aplicarea legii conversiunii. Licitatie. Adjudecarea imobilului succesoral unui coerede. Nu este translativă de proprietate. Plata parțială a unei creanțe. Nu constituie o achiesare la beneficiile conversiunii.

1. — *Legea conversiunii din 7 Aprilie 1934 n'a mai exceptat sultele. Absența din expunerea de motive și din debateri a discuției sultelor înseamnă că legiuitorul conversiunii a înțeles să nu modifice codul civil în partea privitoare la împărțirea moștenirii.*

Sulta nu este datorie, pentru că între comoștenitori nu există creditori și debitori. Prin efectul declarativ de drepturi al partajului fiecare primește lotul lui din momentul decesului autorului, așa încât el nu poate fi micșorat în favoarea altui coerede.

Definătorul unei sulte fiind evingător atunci când în schimbul ei invoacă conversiunea, nu poate spune că garantarea egalității loturilor se face numai pentru cauze anterioare partajului.

2. — *Licitatiea prin care s'a adjudecat unui coerede un imobil succesoral nu este translativă de proprietate, ea fiind numai o fază a împărțelii.*

3. — *Dacă o parte ridică cota de conversiune cu mențiunea că nu renunță la procesul pendinte, prin aceasta n'a achiesat la aplicarea conversiunii.*

Asupra divergenței ivite în acest proces:

S'au ascultat apelanții Camelia Colonel Haralamb Constantinescu și Colonel Haralamb Constantinescu prin d-nii avocați Gr. Iunian și Mateescu, Florica Dr. C. Demetrian și Dr. C. Demetrian prin d-l avocat I. Dumitrescu și intimatul Ion N. Ionescu prin d-l avocat L. Sommer, asistat de d-l avocat St. Marinescu-Bolintin.

Curtea în majoritate,

Asupra apelului de față făcut de Camelia Colonel Haralamb Constantinescu și Colonel Haralamb Constantinescu, soț dotal și uzufructuar și de Florica Dr. C. Demetrian și Dr. C. Demetrian, soț dotal prin petiția înaintată cu adresa înreg. la nr. 5237 din 1934, în contra jurnalului Tribunalului Ilfov s. Notariat nr. 14786 din 1934:

Având în vedere că prin acest jurnal s'a admis cererea făcută de Ion N. Ionescu prin petiția înreg. la nr. 38315 din 1934 și s'au anulat toate formele de urmărire și executare făcute pe baza urmăririi de venituri, încuviințată prin jurnalul nr. 926 din 1934 și transcrisă la nr. 86 din 1934 la cererea creditorilor apelanți. De asemenea s'a desființat și măsura de conservator încuviințată prin jurnalul nr. 2925 din 1934. Această urmărire s'a făcut în baza deciziei nr. 252 din 1933 a Curței de Apel București s. IV-a investită cu titlul executor prin care apelanta Camelia Constantinescu are a primi 1.598.750 lei, iar apelanta Florica Dr. Demetrian 411.750 lei dela fratele lor, Ion Ionescu cu titlul de sulte din împărțirea averii rămase pe urma tatălui lor N. C. Ionescu;

Având în vedere că din lucrările și actele dela dosar se constată în fapt următoarele: autorul comun, tatăl părților din proces a decedat la 31 August 1923, lăsând o importantă avere din care a testat intimatului partea disponibilă, făcându-se ieșirea din indiviziune s'a atribuit jumătate din avere lui I. N. Ionescu, iar surorilor câte un sfert, ceea ce nu s'a putut împărți în natură s'a vândut prin licitație și s'a adjudecat surorilor imobile mai mici, iar imobilul cel mai mare din București, str. Poincaré nr. 9, a fost adjudecat pe 7.000.000 lei lui I. N. Ionescu. Această valoare întrecea partea succesorală a acestui moștenitor. Nedeputând prețul s'a dispus vânzarea în cont, pe care însă a respins-o Curtea de Apel s. II-a prin decizia nr. 392 din 1929, pe considerațiunea că un coerede nu e obligat ca adjudecator la depunerea prețului, adjudecarea producând efectele unei împărțeli și aplicându-i-se principiul declarativ de proprietate din momentul chiar al începerii indiviziunii. Față de această situație s'a numit de tribunal un judecător care a stabilit sultele la sumele arătate mai sus. Urmând judecata mai departe, a intervenit decizia Curței de Apel s. IV-a nr. 252 din 1933 investită cu titlul executor pe care apelantele au pus-o în executare, pentru a-și întregi partea lor succesorală. Debitorul sultelor s'a opus la plată, invocând beneficiul legii asanării datorilor și obiecțiunea i-a fost primită;

Având în vedere că pentru a ajunge la această soluție tribunalul constată că intimatul întrunește condițiunile cerute de art. 30 și 68 din legea asanării și că a devenit proprietar urban prin adjudecarea imobilului în indiviziune și că dacă n'a depus prețul, nu avea această obligație, întru cât adjudecarea producând efectele unei împărțeli, urmează a i se aplica principiul declarativ de proprietate din chiar momentul începerii indiviziunii; că totuși recunoscând acest principiu prima instanță a admis că un moștenitor își poate însuși o parte din sultă, iar pe cealaltă s'o plătească în rate cu termene lungi ca și cum această inegalitate ar fi putut exista la moartea lui de cujus;

Considerând că chestiunea care s'a pus în discuție în apel și care trebuie rezolvată de Curte este dacă sultele constituiesc datorii care cad sub aplicațiunea legii de conversiune;

Considerând că necesitatea acestei legi n'a fost creată de preocuparea legiuitorului de modul cum își împart moștenitorii între ei averea ce le-a rămas; această lege a fost pînă din motive de ordin economic și social bine cunoscută iar pentru menținerea proprietății a suprimat vânzările silită, în schimbul plăților reduse și cu termene lungi. Este dar o lege — după cum o arată expunerea de motive, — destinată să „usureze eliberarea față de creditori a debi-

torilor agricoli și urbani și să pună în armonie factorii de producțiune" prin modalitățile de restituire impuse creditorilor și ușurările de plată acordate debitorilor;

Considerând că dacă am releva numai atât din principiile legii, am înțelege că are de scop să „usureze” pe cei săraciți prin evenimente economice, deci se aplică numai lor, iar nu și celor îmbogățiți prin succesiune. Aceștia din urmă, n'au pentru ce să ceară lege de reducere, pe ei nu i-a lovit și nu i-a speculat nimeni, ei nu sunt datori și intervenția statului de a pune „armonie între factorii de producțiune” n'are ce căuta la masa de împărțea a averii părintești. N'a putut concepe legiuitorul ca un frate să ia averea tatălui, iar ceilalți frați să aștepte cotele de conversiune, pentru a lua dela el numai o parte din dreptul lor. A rămas deci întreg principiul pus în art. 786—788 c. civ. după care fiecare coerede este presumpțiv că a moștenit singur și imediat toate bunurile care compun partea sa, iar coerezii sunt datori să se garanteze între ei pentru integritatea lotului;

Considerând că această materie nu face parte din aceea de care se ocupă conversiunea și dacă un legiuitor de expedient s'ar fi putut gândi să reglementeze materia împărțelii, trebuia să pună un text expres în legea dela 7 Aprilie 1934 în care să spună că cel ce deține un patrimoniu de împărțit să ofere celorlalți moștenitori conversiunea în locul lotului. Fără un asemenea text, legea asanării rămâne streină în materie de partaj;

Considerând că dacă legea asanării se ocupă de datorii, este necesar să vedem care este natura sultei, ce raporturi creează licitația pentru atribuirea unui bun succesoral și dacă între moștenitori există vreun datornic și vreo creanță de îneșat;

Sulta a fost creată pentru egalizarea prin bani a unui lot mai mic, adică de câte ori un copartășant a primit un lot mai mare decât al altora, pentru restabilirea egalității i se pune în sarcină o plată (le paiement d'un retour en argent); se creează între copartășii un fel de privilegii care nu este privilegiul vânzătorului, pentru că partajul nu este translativ de proprietate.

Prin efectul declarativ de drepturi al partajului comostenitorul este socotit că a succedat singur și imediat defunctului și că nu a avut niciodată vreun drept de moștenire asupra obiectelor conținute în porțiunea celorlalți comostenitori. Fiecare copartăș este reputat proprietar exclusiv din ziua când a început indiviziunea asupra bunurilor puse în lotul său. Prin această ficțiune, îndată ce partajul s'a efectuat el deține bunurile plasate în lotul său, nu dela coerezii săi, ci direct dela defunct. De aci rezultă că comostenitorul **nu traneșmite nimic** comostenitorului, chiar dacă valoarea obiectelor ce i se atribuie ar întreci porțiunea lui succesorală sau ar absorbi întreaga succesiune — comostenitorul fiind obligat a plăti pentru diferență o sultă. El este considerat în această situațiune ca și când defunctul ar fi compus el însuși lotul, grevându-l de sarcina de a restabili egalitatea între coerezii. Iată dar că sulta nu este datorie, cel ce are drept la ea nu este creditor pentru că sulta este lotul lui pe care a fost declarat proprietar (**Josserand, Planiol et Ripert, etc. M. Cantacuzino**);

Considerând că licitația pentru ieșire din indiviziune nu este o vânzare, ea nu creează raporturi dela vânzător la cumpărător și nici raporturi dela creditor la debitor pentru neplata prețului, ci este o fază a lichidării drepturilor dintre moștenitori, adică a împărțelii dintre ei (Idem și jurisprudența);

Că drept consecință a faptului că licitația este tratată ca un partaj, iar nu ca o vânzare, comostenitorul adjudecat nu este socotit cumpărător și nu i se aplică vânzarea în

cont, atunci când n'a depus prețul. De acest avantaj a profitat și intimatul care a rămas deținătorul și al imobilului succesoral și al părților ce se cuvîin comostenitorilor sub formă de sulte;

Având în vedere că, potrivit art. 787, 788 și 1737 c. civ., coerezii sunt datori să se garanteze între ei pentru evicțiunea ce li s'ar pricinui dintr'o cauză anterioară împărțelii cum și pentru integritatea lotului și plata sumelor cu care a rămas dator unul către altul;

Având în vedere că din dispozițiunile acestor texte de lege, rezultă că un copartăș are drept de privilegiu asupra averii de împărțit pentru împlinirea lotului său, adică în speță apelantele au privilegiu asupra imobilului adjudecat asupra fratelui lor până când li se va plăti sultele;

Că dacă art. 1737 întrebunețază cuvântul „dator” de aci nu se poate deduce că sulta este o datorie contractuală lovită de legea conversiunii. Cuvântul este generic și se referă la orice fel de datorii, iar sulta despre care acest text nu face vorbire specială s'a arătat mai sus că nu se poate considera datorie;

Având în vedere că obligația de garanție mai rezultă și din interdicerea de a evinge pe baza principiului **quem de evictione tenet actio, etc.** Or, faptul de a diminua lotul unui moștenitor în profitul altuia este o evicțiune;

Având în vedere că oricând s'ar produce acest fapt, evingătorul trebuie să răspundă, așa încât nu poate invoca în favoarea sa dispozițiunea art. 797 care prevede garanția numai pentru evicțiune bazată pe cauze anterioare împărțelii.

A dispune altfel, ar fi să nu se mai poată găsi niciodată aplicarea regulii de garanție în asemenea situație și a lăsa celui mai tare dreptul de a-și apropria averea moștenitorului cel mai slab; cauza fiind produsă în speță chiar de I. Ionescu prin manoperile cu care a întârziat împărțea prin oprirea sultelor, el nu mai poate invoca art. 787 partea finală pentru că el singur este evingătorul;

Având în vedere că aceste apărări pot fi opuse intimatului pe cale de excepțiune pentru că din moment ce el s'a opus la urmărirea de venituri prin invocarea art. 68 din legea conversiunii, partea protivnică este în drept să arate motivele pentru care n'are drept la conversiune. Așa fiind este neîntemeiată susținerea apelantului că numai prin acțiune principală se poate judeca diferendul;

Având în vedere că aceasta fiind situația în cazul sultelor, ultimul legiuitor al conversiunii a înțeles că nu poate să se atingă de acest domeniu și a lăsat materia împărțelii să se conducă după regulile codului civil;

Acest progres l'a realizat prin tăcerea asupra sultelor, pe care le exceptase legea anterioară din 1933 și prin absența din expunerea de motive și din debateri a oricăror păreri relative la sulte. Această idee rezultă și din expunerea de motive care după ce arată și legitimează cauzele care au determinat legea adaugă: „Am considerat că din moment ce baza legii este situația de fapt a insolvabilității celor mai mulți dintre debitori, persoana creditorului sau natura creanței trebuie să rămână indiferente”. Iată dar că legea a fost determinată de insolvabilitate, că deci nu poate fi aplicată prin analogie la alte cazuri unde n'au existat raporturi dela debitor la creditor din care să rezulte insolvabilitate. Masa de împărțit este încă întreagă, ea este solvabilă și capabilă să satisfacă pe toți cei în drept, iar împărțirea ei nu păgubește pe niciunul și nu ia nimic din dreptul celui care deține și părțile celorlalți. Imobilul cumpărat cu 7.000.000 se găsește în ființă și beneficiarul lui arată în 1933 la Tribunalul Notariat că valorează 12.000.000 lei;

Având în vedere că excepțiunea de achiesare a reducerii creanței conform conversiunii este neîntemeiată pentru că a-

pelanta Camelia Constantinescu când a ridicat prima rată depusă la 15 Noemvrie 1934, a făcut rezerva expresă că înțelege să se judece procesul care avea să hotărască dacă se aplica legea de asanare;

Că chiar dacă intimatul a depus o rată pur și simplu, situația nu se schimbă, pentru că el nu poate să închidă în favoarea sa un proces pendinte și să dobândească dreptul la conversiune numai prin plata parțială a unei datorii pe care în fond o recunoaște;

Având în vedere că această achiesare nu poate rezulta nici din abținerea apelantelor de a face declarațiile conform art. 40—41 din legea asanărei, pentru că dela început nerecunoscând aplicarea acestei legi, n'au înțeles să se supună ei.

Având în vedere că fiind astfel urmărirea generală de venituri cerută de apelante, pe baza titlului executor pus pe decizia nr. 252 din 1933 a Curții de Apel s. IV-a, este întemeiată pentru că drepturile lor derivă din acest titlu sub formă de sultă, prin consecință apelul urmează a fi admis reformându-se jurnalul apelat și menținându-se măsura de conservator înființată prin jurnalul nr. 2925 din 1933 al Tribunalului Ilfov s. Notariat.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Ion M. Bottez, Curtea admite apelul, etc.

(ss) Ion M. Bottez. Al. Meculescu. C. Cătuneanu.

Grefier (ss) I. Ioniță

OPINIUNE

Chestiunea care a făcut obiectul divergenței este aceea de a se ști dacă plata sumelor de 1.598.750 și 411.750 lei, datorită de către intimat apelantelor și constituind sulte rezultate din partajul succesoral, beneficiază de dispozițiunile art. 30 și urm. din legea pentru lichidarea datorilor agricole și urbare din 1934, adică de o reducere a creanțelor și plata lor într'un termen anumit, sau aceste sulte sunt exceptate dela aplicarea legii de mai sus :

Subsemnații, pentru motivele arătate mai jos, suntem de părere că aceste sulte sunt creanțe care intră în beneficiul legii pentru lichidarea datorilor.

Chestiunea de fapt este următoarea :

În anul 1923 a încetat din viață Nicolae Ionescu, a lăsat o avere însemnată și ca moștenitori trei copii: pe intimatul Ion M. Ionescu și pe apelantele Camelia Colonel Constantinescu și Florica Dr. Demetrian.

Defunctul a lăsat prin testament partea sufletului fiului său Ion N. Ionescu.

S'a cerut ieșirea din indiviziune și Tribunalul Ilfov s. III-a a validat testamentul și a stabilit drepturile fiecărui moștenitor în succesiune de 1/2 pentru intimat și de 1/4 pentru fiecare din cele două apelante.

S'a procedat la vânzarea prin licitație publică a averii successorale, adjucându-se imobilul din București, str. Academiei nr. 9 asupra intimatului Ion N. Ionescu, imobilul din calea Călărașilor asupra apelantei Camelia Colonel Constantinescu, vilele din Sinaia asupra apelantei Florica Dr. Demetrian, iar moșia Pupăza-Nouă Văcăreasca s'a împărțit în natură — între moștenitori.

Judecătorul director al partajului a încheiat procesul-verbal din 27 Iunie 1930, omologat de tribunal, prin care s'a stabilit că intimatul are de plătit drept sulte suma de lei 1.598.750 d-nei Camelia Colonel Constantinescu și suma de lei 411.750 lei d-nei Florica Dr. Demetrian.

La 30 Ianuarie 1934, apelantele au cerut Tribunalului Ilfov s. de Notariat o urmărire generală de venituri asupra imobilului din București str. Academiei nr. 9, proprietatea int-

matului — pentru despăgubirea lor de suma totală de lei 2.010.500. Cererea fost admisă și măsura încuviințată prin jurnalul tribunalului cu nr. 1926 din 1-Februarie 1934.

Intimatul Ion Ionescu a cerut tribunalului desființarea măsurii de urmărire în virtutea art. 68, 30 și urm. din legea pentru lichidarea datorilor din 1934, iar tribunalul, prin jurnalul nr. 14786 din 1 August 1934, constată că intimatul indeplinește dispozițiunile legii și desființează urmărirea;

În contra acestui jurnal s'a făcut apelul de față.

Chestiunea, în privința căreia s'a ivit divergență, urmează să fie examinată din două puncte de vedere: dacă sumele preținse de apelante, constituind sulte derivând din partaj, sunt sau nu creanțe și deci intră sau nu în prevederile legii lichidării și dacă fiind neapărat creanțe, sunt sau nu exceptate de această lege.

1. — În ce privește primul punct.

Starea de indiviziune dintre apelante și intimat a încetat prin partajul care a rămas definitiv și care a transformat dreptul abstract al fiecăruia în totalitatea imobilelor succesiunii, într'un drept determinat asupra bunului ce i-a fost atribuit asupra căruia a devenit proprietar, iar inegalitatea loturilor a fost compensată, potrivit art. 742 c. civ., prin sulte, adică prin sumele de bani ce se datorează azi de către intimat.

Deci intimatul este debitor pe baza unei creanțe ce rezultă din partaj, iar sursa de unde derivă nu-i schimbă caracterul de creanță.

Cererea de asanare a intimatului nu determină ca o inegalitate a loturilor stabilite prin partaj și prin urmare nu angajează vreo răspundere de evicțiune a intimatului, fiindcă în primul rând partajul a rămas definitiv, iar legea prin art. 787 c. c., înțelege să acorde comostenitorului o garanție de evicțiune numai pentru cauze anterioare împărțelii; iar în al doilea rând, reducerea creanței este datorită unei cauze posterioare partajului și anume unei legi de ordine publică.

Pe lângă aceasta era în puterea apelantelor să evite consecințele aplicării acestei legi de reducere a creanțelor făcând notificarea prevăzută de art. 40 din legea lichidării datorilor.

Legiuitorul a considerat sulte derivând din partaj drept creanțe, căci le-a garantat cu privilegiul prevăzut în art. 1737 alin. 3 c. c. și tot astfel le-a privit și legiuitorul legii asanărei din 1933 pentru că le-a exceptat, numindu-le în art. 12 alin. 1 creanțele derivând din sulte de partaj.

2. — În ce privește cel de al doilea punct.

Aci chestiunea este mai simplă, fiindcă art. 69 din legea lichidării datorilor din 1934, care prevede excepțiunile la această lege, pe aceste creanțe nu le-a exceptat.

În legea asanărei din 1933, sulte erau exceptate.

Legiuitorul dela 1934 a constatat că excepțiunile din legea anterioară erau atât de numeroase, încât făceau legea aproape inaplicabilă și a redus o bună parte din ele, printre care și sulte. Or, cum excepțiunile la o regulă de drept sunt de strictă interpretare, ele nu se pot întinde peste cele prevăzute de legiuitor, mai ales că însăși legea asanărei este ea însăși o lege excepțională.

Este, de sigur, nedreaptă situațiunea în care se găsesc apelantele, care nu pot primi sumele de bani, cu care se întregesc părțile lor de moștenire, dar *dura lex, sed lex*.

În ce privește achiesarea, invocată de intimat, suntem de părerea majorității, în sensul că acest motiv al intimatului nu este întemeiat.

(ss) E. Ceaur Aslan, I. Dobrescu.

JURISPRUDENȚA STREINĂ REZUMATĂ

CAS. ITALIANĂ, S. I. 8 Iulie 1935

Cambie. Scont. Impărțirea sumei între girant și giratar. Acțiune de regres.

Dacă suma realizată în urma scontării unei cambii, s'a împărțit între girant și giratar, în conformitate cu convenția lor cauzală, nu poate giratarul să se îndrepte prin acțiune de regres contra girantului, cerând întreaga sumă din cambie, ci numai partea din sumă ce a încasat (Giur. it. 1936, I, 1, p. 49).

CAS. ITALIANĂ, S. I. 17 Iulie 1935

Societate. Lichidare. Inchidere. Incetarea personalității juridice.

Inchiderea lichidării unei societăți, urmată de publicarea operațiilor formale, cu achitarea debitorilor și repartizarea restului din activ, soților, produce încetarea personalității sociale cu condiția ca închiderea formală a lichidării să corespundă cu starea reală de lucruri.

De aceea nu se poate susține ca fiind stinsă personalitatea unei societăți a cărei lichidare s'a declarat închisă, dacă sunt încă pendinte litigii cu creditorii sociali care au dreptul să continue procesele cu societatea în lichidare.

Dacă societatea se grăbește să închidă operațiile lichidării, se face culpabilă de o simulație frauduloasă a actului de închidere intempestivă a lichidării și deci creditorii pot continua procesele (Giur. it. 1936, I, 1, p. 73).

CAS. ITALIANĂ, S. I. 27 Iulie 1935

Ipotecă cambială. Girul cambiei. Falimentul debitorului.

Când se constituie o ipotecă pentru garantarea obligațiunii cambiale, dacă beneficiarul, titularul ipotecii girează cambia, și giratarul omite să menționeze în actul de inscripție ipotecară, subrogarea sa în garanția ipotecară, iar beneficiarul consimte ulterior să se radieze inscripția al cărui titular este singur el, această radieră este pe deplin eficientă și deci giratarul nu poate să pretindă înscrierea ipotecii și deci nici nu poate cere să fie admis ca creditor ipotecar în falimentul debitorului (Giur. it. 1936, I, 1, p. 91).

CAS. ITALIANĂ, S. I. 6 August 1935

Cambie. Mai mulți emitenți. Raporturile juridice între ei. Probă.

Dacă o cambie e stinsă de unul din coemitenți, raporturile între aceștia, afară de probă contrarie, sunt de natură obiectiv comercială și deci mijloacele de probațiune nu sunt supuse limitărilor stabilite de codul civil (Giur. it. 1936, I, 1, p. 53).

CAS. ITALIANĂ, S. II. 16 Decembrie 1935

Asigurare. Declarațiuni false sau eronate.

Dacă asigurătorul convine ca după trecerea unui timp determinat să nu mai ceară anularea contractului de asigurare pe vicață, această renunțare operează și în privința declarațiilor eronate, false sau făcute cu reticențe. Nu are efect această renunțare atunci când pentru a-și strecura declarațiile sale mincinoase, asiguratul recurge la mijloace dolosive sau frauduloase care viciază consimțământul, conform regulilor generale în materie de obligațiuni (Giur. it. 1936, I, 1, p. 79).

CAS. ITALIANĂ, S. III, 16 Iulie 1935

Prescripție civilă. Acțiune în nulitate. Prescurtarea termenului.

Se poate prescurta prin convenție orice termen de prescripție, deci și acela de 5 ani al acțiunii în nulitatea unui contract, fără însă a se permite părților să convină la un alt mod de curgere a termenului decât acela stabilit de lege în cazurile de violență, dol sau eroare (Giur. it. 1936, I, 1, p. 52).

CAS. ITALIANĂ, S. II. 9 Dec. 1935

Acțiune civilă derivând din delict penal. Leziune. Achitare pentru inexistența delictului. Efecte.

Stingerea acțiunii penale prin achitarea inculpatului, constatându-se inexistența delictului penal (leziuni corporale în urma unui accident de automobil), nu închide victimei acțiunea civilă pentru despăgubirea daunelor, întru cât această acțiune se întemeiază pe o prezumție de responsabilitate stabilită de legea specială.

Stingerea acțiunii penale închide exercițiul acțiunii civile numai când este exclus orice element de culpă prin aceea că accidentul se datorește unui caz fortuit, culpei victimei sau unui tert (Giur. it. 1936, I, 1, p. 77).

C. AP. BARI, 26 Aprilie 1935

Vânzare. Contract pe baza unui tip generic de mostră. Acțiune redibitorie.

Este cazul să se facă acțiune contractuală pentru neexecutare când marfa este lipsită de calități caracteristice, deși neesențiale, dar care au fost prevăzute de părți prin o clauză expresă și cu specială referire la o mostră specifică în baza căreia s'a contractat.

Când însă părțile au avut în vedere un tip generic de mostră, defectele mărfii dau naștere numai unei acțiuni redibitorii (Giur. it. 1936, I, 2, p. 69).

C. AP. BOLOGNA, 16 August 1935

Societate și asociațiuni. Erezii comerciantului. Continutarea comerțului. Societate neregulată.

Coerezii comerciantului, dacă primesc succesiunea defictară și manifestă în mod public voința de a continua întreprinderea și firma tatălui lor, în dorința de a ordona și limita activitatea ei, constituiesc de fapt o societate neregulată și nu o simplă comuniune ereditară (Giur. it. 1936, I, 2, p. 71).

A apărut în editura *Curierul Judiciar*: **TRATAT DE DREPT CAMBIAL**. Noua lege asupra Cambiei și Biletului la ordin, vol. I, însoțit de textul legii și un indice alfabetic de E. Cristoforeanu, Doctor în Drept dela Roma, Avocat

Această operă prin care se tratează cu o competență desăvârșită cea mai delicată materie din dreptul comercial, prin problemele și controversele ce abundă la fiecare pas, consacră în mod definitiv marea autoritate a autorului în domeniul dreptului comercial

Depozitul general la *Curierul Judiciar*. Preț vol. I, 280 lei.

Vol. II este sub tipar